

HRVATSKI VOJNIK



Broj 62. Godina II. 2. prosinca 2005. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30



U MORH-u održana konferencija za novinare o obrambenom proračunu za 2006. godinu

Malo veći proračun za mnogo veće planove



MoD

LONDON

Vojna utočišta za leptire

Ministarstvo obrane Ujedinjenog Kraljevstva primilo je zanimljivo priznanje: nagradu udruge Marsh za očuvanje rijetkih vrsta leptira. Naime, na Otoku su sedam od deset vrsta leptira u opasnosti od nestajanja uslijed urbanizacije, poljodjelstva i pošumljavanja. Neka od rijetkih staništa u kojima se leptiri mogu normalno razmnožavati jesu travnata i cvjetna prostranstva vojnih poligona. Jedno od takvih područja, dolina Salisbury, posebno je prilagođena leptirima: očišćeno je grmlje i šipražje. Slično će se učiniti na još mnogim travnatim površinama, dijelu od ukupno 240 000 hektara, kolika je ukupna površina nekretnina Ministarstva.

RIGA

Poteškoće s engleskim



Prema riječima jednog od zapovjednika međunarodnih snaga na Kosovu Danca Mogena Becha, latvijski vojnici (njih 109) izvrsno obavljaju svoj posao, ali mogli bi još bolje da se bolje služe engleskim jezikom. Ipak, njihovo znanje ruskog vrlo je uporabljivo u komunikaciji sa Srbima. Glasnogovornik latvijske vojske je odgovorio da tamošnji časnici moraju proći testiranje engleskog prije odlaska u misije, ali s ostalim vojnicima je drukčije: moraju razumjeti zapovijedi, no ništa više od toga. Dodao je i da su poteškoće oko engleskog "posljedica nekadašnjeg sustava školovanja u Latviji".

NEW DELHI

Ili kakvoća ili bankrot!

Indijski ministar obrane Pranab Mukherjee na Međunarodnoj je konferenciji obrambene industrije u indijskoj metropoli upozorio lokalne proizvođače naoružanja na to da poboljšaju kakvoću svojih proizvoda ili će izgubiti utrku sa svojim stranim konkurentima. Do takve je reakcije došlo zbog stalnih žalbi indijskih vojnih korisnika na domaće naoružanje i dijelove naoružanja, a i zbog činjenice da se nekoliko tvrtki nalazi pred bankrotom. Osobito je upozorio na to da bi se stvari trebale popraviti u sektoru proizvodnje sredstava za vojno informiranje i komunikaciju. Inače, Indija je 2001. godine mogućnost sudjelovanja u obrambenoj industriji otvorila i privatnim poduzetnicima.



KINSHASA

Smrtonosni udar munje

Oluja praćena grmljavinom 26. studenom pogodila je grad Walikale na istoku DR Konga. U skladište oružja kojim se koristila tamošnja vojska udarila je munja i izazvala iskrenje koje je dovelo do požara i eksplozija. Šestero ljudi, koji su se zatekli u skladištu, u bolnici je podleglo teškim opekotinama. Lokalni radio Okapi priopćio je da su nakon nesreće vojnici ispaljivali metke u zrak zbog bijesa prema lokalnim stanovnicima "koji su se poslužili magijom da privuku munju".



BANJUL

Optuženi i otpušteni načelnik



Pukovnik Hassan Sarr, bivši načelnik GS-a oružanih snaga afričke zemlje Gambije otpušten je zbog nasilničkog ponašanja i kršenja vojne etike, priopćeno je iz ureda predsjednika države. U svojih 11 mjeseci obnašanja dužnosti, Sarr je svoje podređene "ponižavao, sramotio i zlostavljao". Isto je činio i sa civilnim pripadnicima sustava, fizički ih napadajući i vrijeđajući. No, neki vojnički izvori koje je kontaktirala agencija AFP izjavili su da Sarr prije nije imao takvu reputaciju. Njegov nasljednik, brigadir Cham, bio je čelnik predsjedničke garde i zapovjednik vojnog postrojenja Fajara.

HELSINKI

Finci se drže UN-a

Finski parlament odbio je prijedlog zakona po kojem bi se slanje finških vojnika izvan zemlje, kao dijela snaga EU-a za brzo djelovanje, svelo tek na odluku predsjednika republike. Razlog tome je suprotnost s odredbama finskog ustava, po kojemu su za europske poslove odgovorni premijer i vlada, uz konzultacije s predsjednikom. Odbijeni zakon je također trebao olakšati sudjelovanje postrojbi u vojnim misijama koje nemaju službeno odobrenje UN-a. Odbijanje zakona čini se logičnim, jer prema ispitivanju javnog mnijenja, provedenom prošlog tjedna, 75% Finaca odobrava sudjelovanje u UN-ovim misijama, ali ih samo 20% podržava misije bez UN-ovog odobrenja.



Pavelustus Ministeriö

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>

E-mail: hrvajnik@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara

(EMPA)



Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.

Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu

službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA



Nj.E. Jürgen A. R. Staks, veleposlanik SR Njemačke i pukovnik Wolfgang K. P. Schulz, vojni izaslanik SR Njemačke u RH

"Kad je riječ o reformama unutar OS RH, te putu u NATO, Bundeswehr je jedan od vaših najvažnijih partnera. Nadam se da ćemo vam pomoći u uspostavi obrambenog sustava ..."

Strana 4

U MORH-u održana konferencija za novinare o obrambenom proračunu za 2006. godinu

"Prelazimo iz faze snažne redukcije organizacije i osoblja u konsolidaciju i optimalizaciju personalnog ustroja", izjavio je ministar Rončević, te je, ukazujući na blagi rast obrambenog proračuna, na kraju poručio: "S proračunom za 2006. godinu počinje desetljeće opremanja i modernizacije našeg naoružanja i vojne opreme"



Strana 7



Taktička vježba vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi HKoV-a na Gašincima

Vježba je pokazala visoku motiviranost, osposobljenost i profesionalizam vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi HKoV-a", rekao je general Mareković obračunajući se sudionicima vježbe

Strana 12

Razriješene kontroverze oko japanskog nosača zrakoplova

Tijekom prošle godine japanske samoobrambene snage (JSDF - Japan's Self-Defence Force) bile su izložene žestokoj kritici kako namjerno obmanjuju političare, porezne obveznike i svoje susjede objavljivanjem netočnih podataka i crteža nove klase ratnog broda označenog kao DDH razarač - nosač letjelica



Strana 20

Naslovnica snimio Tomislav BRANDT

Uz 50. godišnjicu Bundeswehra

Nj.E. Jürgen A. R. Staks, veleposlanik SR Njemačke i pukovnik Wolfgang K. P. Schulz, vojni izaslanik SR Njemačke u RH

- vojska Bundeswehra danas broji oko 300 000 vojnika
- njemački vojnik nije pojedinac izvan društva, on je građanin u odori
- za sudjelovanje u ISAF-u Hrvatska ima punu potporu SR Njemačke
- njemačka obrambena industrija u potpunosti je privatizirana



Vojnik nije pojedinac izvan društva

“Kad je riječ o reformama unutar OS RH, te putu u NATO, Bundeswehr je jedan od vaših najvažnijih partnera. Naša podrška se prije svega ogleda u mogućnostima izobrazbe hrvatskih vojnika u Njemačkoj, ali vrlo smo aktivni i na području savjetovanja na raznim drugim područjima. Recimo, od početka ove godine imamo stalnog savjetnika u Personalnoj upravi MORH-a. Nadam se da ćemo vam pomoći u uspostavi obrambenog sustava vođenog na vrlo točan i učinkovit način”, istaknuo je pukovnik Wolfgang K. P. Schultz

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Nekad je za vojnika postojala vrlo jednostavna terminologija: morao je braniti svoju zemlju. Danas je to potpuno drukčije, percepcija vojnika u slobodnoj demokratskoj zemlji podrazumijeva uspostavljanje i očuvanje mira. To uvijek treba isticati

O buhvatiti sve, ili barem većinu, zanimljivih tema o kojima se moglo razgovarati s veleposlanikom i vojnim izaslanikom Savezne Republike Njemačke u Republici Hrvatskoj nažalost je nemoguće na samo nekoliko stranica u našem tjedniku. I to ne samo zbog funkcija i titula naših sugovornika, nego prije svega zbog njihovih impresivnih biografija i iskustva, što kao diplomata, što kao vojnika. Ipak, izravni povod razgovoru suzio je broj tema: riječ je o obilježavanju 50. godišnjice Bundeswehra, vojske koja je zapravo još prilično mlada, ali je nezaobilazan čimbenik u današnjim globalnim težnjama prema svjetskoj stabilnosti i miru. To se najbolje može vidjeti u Afganistanu, gdje je udio njemačkih postrojbi danas većinski. Naravno, ne smijemo zanemariti i izvanredne hrvatsko-njemačke vojne odnose, koji se također ponajprije ogledaju u toj “trećoj”, udaljenoj azijskoj zemlji. Razgovor je vođen u ugodnom ambijentu njemačkog veleposlanstva u Zagrebu, upravo u vrijeme

službenog imenovanja Angele Merkel kao prve žene kancelara u Njemačkoj.

Vaša Ekscelencijo, manje je poznato da ste i Vi časnik, zapravo brigadir u pričuvni?

STAKS: Osim profesionalnih vojnika i vojnika pod ugovorom, u Njemačkoj još uvijek imamo i ročnu vojsku. Svaki građanin koji navrší osamnaest godina trebao bi odslužiti vojni rok, no otkad smo smanjili broj djelatnika u vojsci, ne možemo ih sve primiti, stoga je povećan broj onih koji služe civilni. Relativno mali broj mladih postaju ročnici. Ja sam bio pozvan u oružane snage 1960., kao mladić. Tada je to bilo posve normalno. Tijekom jednogodišnjeg služenja u Regensburgu postao sam poručnik i potom otišao na studij prava. No, tijekom i nakon studija s vremena na vrijeme ponovno sam po nekoliko tjedana kao pričuvnik provodio na vojnim vježbama. Pomalo sam napredovao i naposljetku došao do aktualnog čina brigadira (njem. Oberst,

riječ je o usporednom prijevodu, op. a.).

Građanin u odori

Što je danas specifično za njemačku vojsku?

STAKS: Nakon tragičnih iskustava koja su prethodila 1945. godini, političko vodstvo u SR Njemačkoj je inzistiralo da svaki vojnik mora biti dio sveukupnog društva. Taj smo stav uobličili u termin "građanin u odori". Dakle, građanin je pozvan u vojsku, ali u njoj prije svega ostaje građanin. U počecima, 1955. i 1956. godine, oružane snage stvorile su posebni program za integriranje vojnika u društvo, neku vrstu vodiča za građanina u odori u kojoj se objašnjava kako uskladiti svoje pozicije "građanina" i "vojnika". Kao vojnici imate posebne odgovornosti prema svojoj vladi i narodu. Najveća je odgovornost činjenica da morate braniti svoju domovinu i narod, bez obzira na moguće tragične posljedice po vlastiti život. Ponekad je taj naš novi pristup bio dočekan s nepovjerenjem od drugih oružanih snaga, ali danas, nakon 50 godina tog "eksperimenta", možemo reći da je bio ekstremno uspješan. Vojnik točno zna što mora učiniti, zna za granice preko kojih ga ni njegov nadređeni ne smije odvesti, ima prava, dužnosti, obveze i sve je to uspješno uklopljeno u veliki okvir ustavnih i zakonskih odgovornosti vlade prema vojniku. Vojnik nije pojedinac izvan društva, on pripada društvu, ukratko, on je - građanin u odori.

Kako je protekla implementacija bivše vojske DDR-a u Bundeswehr?

STAKS: Naravno da je taj proces bio bolan s obzirom na sve one ljude koji nakon godina provedenih u Nacionalnoj narodnoj armiji DDR-a više nisu imali prilike nastaviti svoju karijeru. No, i oni su socijalno zbrinuti. Ipak, velik je broj njih uključen u Bundeswehr. Morali smo se uvjeriti da novoprimiteljni prihvaćaju sve demokratske vrijednosti koje se podrazumijevaju za Bundeswehr, i oni su postali "građani u odori". Naša iskustva s njihovom integracijom su izvrsna, riječ je o iznimno lojalnim kadrovima koji u punoj mjeri Bundeswehru stavljaju na raspolaganje svoju stručnost i znanje. Najbolji primjer je nazočni pukovnik Schulz.

Stalna reforma i prilagodba

Pukovniče, kako ste Vi doživjeli integraciju te prijašnje i aktualne reforme u njemačkoj vojsci?

SCHULZ: U vojsci DDR-a bio sam 24 godine, a u Bundeswehru evo već 15. Gle-

de prijašnjih reformi, mogu govoriti samo ono što sam pročitao ili čuo od stručnjaka za vojna pitanja. Neki govore da upravo teče šesta, a drugi deveta reforma Bundeswehra. Svi su suglasni u tome da niti jedna od prethodnih nije provedena u cijelosti, nego su slijedile jedna za drugom i pritom se vremenski preklapale. To je znak da je Bundeswehr i u svojoj 51. godini postojanja u stalnoj reformi i prilagodbi. S padom Berlinskog zida brzina reformi se uvelike intenzivirala. Bilo je oko 500 000 pripadnika Bundeswehra, a nasuprot njima 140 000 pripadnika NNA-a (Nacionalne narodne armije). Naravno, nije bilo moguće sve njih integrirati u jedinstveni Bundeswehr, jer su se i njegove zadaće promijenile nakon završetka Hladnoga rata. Danas imamo oko 300 000 vojnika, što znači da je sveukupno smanjenje premašilo 50%. To je bio golemi materijalni, socijalni i financijski napor. Može se reći da je socijalno zbrinjavanje svih koji nisu ostali uspješno. No, neke pojedinačne sudbine nisu bile jednostavne. Osobno, sretan sam i zahvalan što sam mogao nastaviti svoju karijeru. U početku nisam mogao ni sanjati da ću 1994. postati prvi bivši časnik NNA-a u obavještajnoj službi Bundeswehra, te kasnije vojni izaslanik: od 1997. u Beogradu, a od 2002. ovdje, u Hrvatskoj. Ukratko, integracija vojnika NNA-a nije bila teret, nego dobitak za Bundeswehr, jer su ga oni obogatili svojim znanjima.

U sklopu spomenutih međunarodnih misija, njemački su vojnici nazočni i na ovim prostorima?

STAKS: Nekad je za vojnika postojala vrlo jednostavna terminologija: morao je



Nakon tragičnih iskustava koja su prethodila 1945. godini, političko vodstvo u SR Njemačkoj je inzistiralo da svaki vojnik mora biti dio sveukupnog društva. Taj smo stav uobličili u termin "građanin u odori". Dakle, građanin je pozvan u vojsku, ali u njoj prije svega ostaje građanin. Kao vojnici imate posebne odgovornosti prema svojoj vladi i narodu. Najveća je odgovornost činjenica da morate braniti svoju domovinu i narod, bez obzira na moguće tragične posljedice po vlastiti život. Vojnik točno zna što mora učiniti, zna za granice preko kojih ga ni njegov nadređeni ne smije odvesti, ima prava, dužnosti, obveze i sve je to uspješno uklopljeno u veliki okvir ustavnih i zakonskih odgovornosti vlade prema vojniku. Vojnik nije pojedinac izvan društva, on pripada društvu, ukratko, on je - građanin u odori, istaknuo je veleposlanik Staks

Za sudjelovanje u ISAF-u Hrvatska je od inicijative preko pripreme pa nadalje imala i ima našu punu podršku. Iskustva iz suradnje su iznimno dobra, hvale ju obje strane. Evo, koliko vidimo, najavljeno je da će se početkom iduće godine poslati dodatne hrvatske postrojbe u Afganistan. Uvjereni smo da će i s njima suradnja biti isto tako uspješna. Hrvatska odluka o participiranju u ISAF-u je sastavni dio vaše vanjske politike. Vaši vojnici uvelike pridonose pozitivnoj hrvatskoj vanjskopolitičkoj reputaciji. Zbog toga im hrvatski građani trebaju biti zahvalni, rekao je

Schulz

braniti svoju zemlju. Danas je to potpuno drukčije, percepcija vojnika u slobodnoj demokratskoj zemlji podrazumijeva uspostavljanje i očuvanje mira. To uvijek treba isticati. Njemački vojnici nisu nigdje, pa i na ove prostore poslani u sklopu nekakvih bilateralnih koraka, nego u sklopu misija UN-a, NATO-a ili EU-a. Da prijedem u širi kontekst: postrojbe EUFOR-a dokaz su da Unija ima mogućnosti brinuti se o svojim sigurnosno-političkim interesima, uz suglasnost UN-a i NATO-a. Želi se dati i signal prisutnosti EU-a, jer samo ona Jugoistočna Europa u kojoj vlada mir i sigurnost u stanju je jednoga dana pristupiti EU-u.

Puna podrška sudjelovanju u ISAF-u

Što mislite kako je integracija vojske u civilno društvo i reforma oružanih snaga provedena u Hrvatskoj? Koliko Njemačka i Bundeswehr u tome pomažu?

SCHULZ: Postoje određena pitanja i određene manjkavosti, ponajprije kada je riječ o relevantnim saborskim odborima za demokratski nadzor OS RH. S naše strane voljeli bismo vidjeti aktivnije odbore u tom nadzoru, kako bi se postigla puna demokratska kontrola. No, i ta kontrola se ponekad krivo shvaća, i to tako da npr. u MORH-u i OS-u "treba" biti 70 ili 80 posto civila te da bi se tako osigurao demokratski nadzor. Mislimo kako je ispravan put osiguranje kontrole preko parlamentarnog rada. Kada je riječ o reformama unutar OS RH, te o putu u NATO, Bundeswehr je jedan od vaših najvažnijih partnera. Naša podrška se prije svega ogleda u mogućnostima izobrazbe hrvatskih vojnika u Njemačkoj, ali vrlo smo aktivni i na području savjetovanja na raznim drugim područjima. Recimo, od početka ove godine imamo stalnog savjetnika u Personalnoj upravi MORH-a. Nadam se da ćemo vam pomoći u uspostavi obrambenog sustava vođenog na vrlo točan i učinkovit način.

Kakvo ste mišljenje stekli o zajedničkom djelovanju hrvatskih i njemačkih vojnika u ISAF-u?

SCHULZ: Za sudjelovanje u ISAF-u Hrvatska je od inicijative preko pripreme pa nadalje imala i ima našu punu podršku. Iskustva iz suradnje su iznimno dobra, hvale ju obje strane. Evo, koliko vidimo, najavljeno je da će se početkom iduće godine poslati dodatne hrvatske postrojbe u Afganistan. Uvjereni smo da će i s njima suradnja biti isto tako uspješna. Hrvatska odluka o participiranju u

ISAF-u je sastavni dio vaše vanjske politike. Vaši vojnici uvelike pridonose pozitivnoj hrvatskoj vanjskopolitičkoj reputaciji. Zbog toga im hrvatski građani trebaju biti zahvalni.

Njemačka ima vrlo snažnu obrambenu industriju, tijesno povezanu s Bundeswehrom. Njemački proizvođači u određenoj mjeri surađuju i s našim OS. Kakva je budućnost te suradnje?

SCHULZ: Za razliku od mnogih drugih zemalja, njemačka je obrambena industrija u potpunosti privatizirana. Stoga ne postoje izravne veze između nje i Bundeswehra. Suradnja se temelji na zakoni-ma tržišta: razmatraju se najbolje i najpo-



voljnije ponude. U tranzicijskim zemljama nije tako. Mnogi dijelovi vojne industrije još su u državnim rukama. Uspostavili smo kontakte između njemačkih poduzeća i MORH-a ali, nažalost, ne možemo reći da su oni tako pozitivni kako bismo mi to željeli da budu. Za to postoje mnogi različiti razlozi, birokratske prepreke, ali i činjenica da Hrvatska još nema definiranu dugoročnu razvojnu strategiju kada je riječ o vojnoj industriji. Mnogo je njemačkih tvrtki ovdje preko kontakata koje smo uspostavili. To su dobra poduzeća koje nude razne ponude, uključujući i offset ponude u koje bi se mogla uključiti i Hrvatska. Tako bi profitirala i hrvatska industrija. Čekamo konkretne odgovore hrvatskih vlasti i MORH-a, a želio bih ih ovim putem ohrabriti na suradnju. ■

U MORH-u održana konferencija za novinare o obrambenom proračunu za 2006. godinu

Malo veći proračun za mnogo veće planove



“Prelazimo iz faze snažne redukcije organizacije i osoblja u konsolidaciju i optimalizaciju personalnog ustroja”, izjavio je ministar Rončević, napomenuvši da smanjenje vojnog osoblja više nije imperativ, te je, ukazujući na blagi rast obrambenog proračuna, na kraju poručio: “S proračunom za 2006. godinu počinje desetljeće opremanja i modernizacije našeg naoružanja i vojne opreme”

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Obrambeni proračun Ministarstva obrane za 2006. godinu iznosi oko 4,081 milijardu kuna i dostatan je za operativno funkcioniranje hrvatskog obrambenog sustava te postupno uvođenje nove opreme i osoblja, kao i za veći angažman u mirovnim misijama”, istaknuo je ministar obrane Berislav Rončević na početku konferencije za novinare održane u MORH-u 25. studenoga, dodavši da je takav proračun u potpunosti usklađen sa ciljevima obrambene politike. Uz ministra, susretu s predstavnicima hrvatskih medija nazočili su i svi njegovi pomoćnici, te državni tajnik Mate Raboteg, kao i načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić sa svojim pomoćnicima, a tema konferencije bio je proračun MORH-a za sljedeću godinu.

Do kraja godine MORH i OSRH treba napustiti još 648 osoba

Istaknuvši kako obrambeni proračun za 2006. ima blagi rast u odnosu na tekuću godinu, ministar Rončević je dodao da je taj proračun integriran, odnosno da je proveden prijenos programa iz Ministarstva financija, te se pritom osvrnuo na težišne stavke u tom pogledu, a to su mirovne misije, preustroj i tranzicija te protupožarna zaštita. “Mirovne misije postaju sve važniji element doprinosa miru i sigurnosti, ali i element za promjene cjelokupnog obrambenog sustava”, izjavio je ministar, dodajući da će se u narednoj godini udvostručiti broj pripadnika hrvatskih oružanih snaga u mirovnim misijama te da je stoga za

tu namjenu planiran progresivni rast finansijskih sredstava. Novost te ujedno najzanimljivija stavka obrambenog proračuna za 2006. godinu su sudski troškovi, za koje je predviđeno 50 milijuna kuna za moguće isplate u slučaju sudskih odluka protiv MORH-a.

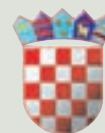
“Prelazimo iz faze snažne redukcije organizacije i osoblja u konsolidaciju i optimalizaciju personalnog ustroja”, pojasnio je Rončević trenutačno stanje u MORH-u i OSRH-u, napomenuvši da smanjenje vojnog osoblja više nije imperativ te dodavši da obrambeni sustav postupno prelazi u fazu klasične tranzicije. Prema iznesenim podacima, tijekom ove godine Ministarstvo obrane napustilo je 2180 osoba - 1168 djelatnih vojnih osoba te 1012 državnih službenika i namještenika, a predviđeno je izdvajanje 2828 osoba - 1733 DVO-a te 1095 službenika i namještenika, što znači da bi do kraja godine MORH i OSRH trebalo napustiti još 648 osoba - 565 vojna i 83 civilna uposlenika. Izrazivši uvjerenje u ispunjenje godišnjeg plana, ministar je ujedno ukazao na brigu sustava u procesu izdvajanja osoblja. “Vjerujte mi, ovo je vrlo težak proces i naša briga za ljude je velika, a i za svaku tu osobu vrlo je veliki izazov tražiti novi posao”, poručio je Rončević, napominjući da sustav pruža snažnu potporu izdvojenom osoblju kroz informiranje, odnosno tranzicijsku pripremu i program stručnog osposobljavanja te putem uvećanih otpremnina u svrhu novog zapošljavanja i do dvije godine nakon napuštanja susta-

va, zaključivši na kraju da su ipak samo oni sami dovoljno snažni riješiti svoj problem.

Ministar se osvrnuo i na djelatnike koji ostaju u obrambenom sustavu, napominjući kako i njima predstoji veliki napor u pogledu novog načina razmišljanja te prihvatanja budućih misija i zadata u sklopu oružanih snaga, što iziskuje dodatne napore u obuci i uvježbavanju na novoj opremi. Također, ukazao je i na važnost pomlađivanja osoblja, kako vojnog tako i civilnog, te dodao da su tijekom ove godine kroz program vježbenika u sustav primljene 673 vojne osobe i 43 državna službenika, napominjući da će stečena iskustva u tom pogledu omogućiti izgradnju cjelovitog programa pomlađivanja osoblja, uz stavljanje u potpunu funkciju središta za selekciju i odabir djelatnih vojnih osoba.

Prioritetna modernizacija opreme i sustava

Posebno zanimanje predstavnici medija pokazali su za opremanje pripadnika oružanih snaga pa je tom prigodom najavljeno uvođenje novog naoružanja i vojne opreme u skladu s načelom ekonomičnosti te prioritetom domaće proizvodnje. Ističući da se tijekom 2005. godine ispravnost opreme podigla na visokih 70 posto, Rončević je dodao da MORH i OSRH iz faze održavanja naoružanja i vojne opreme ulaze u modernizaciju, napomenuvši pritom da je riječ o dugogodišnjem procesu: “S proračunom za 2006. godinu počinje desetljeće opremanja i modernizacije našeg naoružanja i voj-



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

ODJEL ZA TRANZICIJU

raspisuje

INTERNI NATJEČAJ

Za sljedeća radna mjesta s
propisanim uvjetima:

**1. Stručni savjetnik za
tranziciju, SRM**

Uvjeti: - VSS (dipl. psiholog ili
drugi odgovarajući smjer)

Mjesto službe: Odsjek za razvoj
programa potpore u Zagrebu

**2. Stručni savjetnik za
tranziciju, SRM I**

Uvjeti: - VSS (dipl. ekonomist ili
drugi odgovarajući smjer)

- 5 godina staža u struci
- znanje engleskog jezika
- DSI
- poželjno iskustvo u radu s
ljudima i izražene komunikacijske
sposobnosti

Mjesto službe: Odsjek za
tranziciju u Zagrebu

Pisane prijave za natječaj i
životopise dostaviti najkasnije do
15. 12. 2005. na sljedeće
adrese:

Za radno mjesto pod br. 1:
MORH, Uprava za ljudske
resurse
Odjel za tranziciju
Odsjek za razvoj
programa potpore
Stančićeva 6
10 000 Zagreb

Dodatne informacije mogu se
dobiti na tel: **01/4567 015**

Za radno mjesto pod br.2:
MORH, Uprava za ljudske
resurse
Odjel za tranziciju
Odsjek za tranziciju Zagreb
Čerinina 23
10 000 Zagreb

Dodatne informacije mogu se
dobiti na tel: **01/4861 805**

ne opreme". U tom pogledu prioritetna je nabava novih borbenih okopnih vozila te višenamjenskih helikoptera i ophodnih brodova, čime su u modernizaciji obuhvaćene sve tri grane OSRH-a. "Novim naoružanjem i opremom osiguravamo robusnost oružanih snaga kroz mobilnost i razmjesticu te logističku održivost na terenu", poručio je ministar obrane, dodajući da ne treba zaboraviti ni opremu vojnika koja će, napomenuo je, biti funkcionalnija i učinkovitija. Osim spomenutih prioriteta za svaku pojedinu granu OSRH-a, u sklopu modernizacije naoružanja i vojne opreme najavljena je i nabavka jurišnih pušaka od domaćeg proizvođača (HS Product), dok je u tom pogledu napravljena iznimka za pripadnike vojne policije u misiji ISAF u Afganistanu, koji su logistički naslonjeni na njemački kontingent. Za njih će MORH kupiti sto jurišnih pušaka G36, njemačkog proizvođača Heckler&Koch, od kojih će se polovica rabiti u misiji, a polovica u obuci.

Ministar je najavio jačanje i upravnog dijela Ministarstva obrane i Glavnog stožera tijekom sljedeće godine, dodajući da MORH mora imati moderan menagment i birokraciju. U skladu s tim najavljena su i organizacijska izdvajanja poslova koji nisu težišni za obrambeni sustav te njihovo organiziranje na tržišnoj osnovi, što se ponajprije odnosi na Službu za gospodarenje nekretninama i Zrakoplovno-tehnički zavod.

O profesionalizaciji oružanih snaga govorio je general Lucić, napomenuvši pritom da je riječ o dugotrajnom i vrlo složenom procesu, te je istaknuo da je Hrvatska vojska u potpunosti spremna za ulazak u Sjevernoatlantski savez, s čime se složio i ministar Rončević. ■

Imenovanja na nove dužnosti

Vrhovni zapovjednik OSRH i predsjednik RH Stjepan Mesić donio je Odluku o razrješenjima i imenovanjima u oružanim snagama RH.

Prema toj Odluci dosadašnje dužnosti zapovjednika 4. korpusa HKoV-a razrješuje se general bojnik Mate Obradović i imenuje se na dužnost glavnog inspektora obrane u Inspektoratu obrane, brigadni general Josip Stojković, dosadašnji zapovjednik 1. korpusa HKoV-a, imenuje se na dužnost zapovjednika Zapovjedništva za izobrazbu i obuku



snimio Davor KRIN

Hrvatske kopnene vojske "Fran Krsto Frankopan", a brigadni general Josip Zvirotić razrješuje se dužnosti zapovjednika 5. korpusa HKoV-a i imenuje na dužnost zapovjednika 4. korpusa HKoV-a.

General bojnik Jozo Miličević je s dužnosti o.d. glavnog inspektora obrane imenovan na dužnost zapovjednika Ratne škole OSRH "Ban Josip Jelačić", brigadni general Vinko Štefanek imenovan je na dužnost zapovjednika Zrakoplovno-tehničkog zavoda u Zapovjedništvu za logistiku, a brigadir Ivan Beneta s dužnosti zapovjednika Ratne škole imenovan je na dužnost zamjenika glavnog inspektora obrane. Brigadir Marjan Bišković dosadašnji zapovjednik Zapovjedništva za izobrazbu i obuku HKoV-a imenovan je na dužnost načelnika Službe za nadzor naoružanja u Upravi za obrambenu politiku MORH-a.

Tom prigodom novoimenovane visoke časnike primio je u MORH-u 30. studenog i ministar obrane Berislav Rončević.

OJI

Austrijsko izaslanstvo u posjetu J6 GSOS-a RH

Načelnik Uprave za zapovjedne informacijsko-komunikacijske sustave GSOS-a RH komodor Ivica Supić sa suradnicima primio je 29. studenoga izaslanstvo OS-a Republike Austrije koje je predvodio zapovjednik škole veze OS Republike Austrije brigadni general Reiner Kubiska, a u čijem su sastavu bili i pukovnik Engelbert Ponemay i satnik Christian Staudinger. Riječ je o, kako nam je rekao komodor Supić, redovitoj godišnjoj planskoj aktivnosti u sklopu bilateralne suradnje, koja je organizirana kako bi se razmjenom iskustava pokušalo doći do pozitivnih spoznaja o

trendovima u razvoju komunikacijsko-informacijskih sustava, a u svrhu našeg opremanja, kompatibilnosti i standardizacije opreme s kojom ćemo morati nastupiti s partnerskim zemljama. Posjet je ujedno bio i dobra prigoda da se izaslanstvo OS-a Republike Austrije upozna s našim tehničkim rješenjima i našom organizacijom komunikacijsko-informacijskih sustava. U sklopu posjeta, austrijsko je izaslanstvo 30. studenoga posjetilo i 40. brigadu veze u Samoboru.

L.P.

Vojnik mjeseca

Gledajući rad i zalaganje pripadnika kontingenta u provedbi zadaća i svakodnevnih obveza, pojavila se ideja da se uvede pohvala zapovjednika kao oblik priznanja za proteklo razdoblje, koji bi se uručio onom pripadniku koji je svojim radom i zalaganjem, profesionalnim odnosom prema poslu i kolegama te svojom savjesnošću i predanošću to zaslužio. Tako će 6. hrvatski kontingent ubuduće svaki mjesec birati vojnika mjeseca, a prvi pohvaljeni je razvodnik Miroslav Mnouček

Iz Afganistana Tomislav KASUMOVIĆ

Šesti hrvatski kontingent je na pola puta u provedbi mirovne misije u ISAF VIII, točnije 23. studenog bilo je točno tri mjeseca kako su pripadnici ovog kontingenta napustili Zagreb i uputili se prema Kabulu. Vrijeme provedeno u misiji proteklo je neočekivano brzo i bez poteškoća, a pripadnici kontingenta su do sada postigli zavidne rezultate ali i nastavili podizati ugled hrvatskog vojnika, prepoznatog već na početku misije.

Razvodnik Mnouček - prvi pohvaljeni

Gledajući rad i zalaganje pripadnika kontingenta u provedbi zadaća i svakodnevnih obveza, pojavila se ideja da se uvede pohvala zapovjednika kao oblik priznanja za proteklo razdoblje, koji bi se uručio onom pripadniku koji je svojim radom i zalaganjem, profesionalnim odnosom prema poslu i kolegama te svojom savjesnošću i predanošću to zaslužio. Inače, 6. hrvatski kontingent će od sada svaki mjesec birati vojnika mjeseca, kojeg će pohvaliti zapovjednik kontingenta te će biti predstavljen u Hrvatskom vojniku. Na taj način želimo da bolje upoznate naše pripadnike.

Za proteklo razdoblje pohvalu zapovjednika 6. hrvatskog kontingenta za izniman trud i zalaganje te za postignute rezultate dobio je razvodnik Miroslav Mnouček. On je rođen 1972. u Bjelovaru. Krajem kolovoza 1991. pridružio se Zboru narodne garde, te u studenom postao pripadnik 105. bjelovarske brigade. U svibnju 1993. potpisao je ugovor o djelatnoj vojnoj službi u 69. bojni VP-a gdje je obnašao dužnosti pripadnika opće i prometne VP. Godine 1997. završio je tečaj za ovlaštenu službenu osobu i stručni tečaj prometne VP. Preustrojem OS RH, tj. ukidanjem 69. satnije VP-a postao je pripadnik 66. bojne VP-a u Zagrebu, gdje radi i danas. Tijekom svoje dosadašnje službe više puta je pohvaljen, i to od načelnika Uprave VP, načelnika Uprave općeg odjela VP-a te zapovjednika 69. satnije VP. Radi daljnjeg profesionalnog razvoja te želje da kroz djelovanje u multinacionalnom okruženju stekne više iskustva, pridružio se 6. HRVCON-u u misiji ISAF VIII u Afganistanu gdje je obnašao dužnost vojnog policajca u multinacionalnoj satniji vojne policije KMNb.

Iskustvo iz misije usmjerit će daljnji profesionalni razvoj

U kratkom razgovoru s razvodnikom Mnoučekom saznali smo njegove razloge zbog kojih se prijavio za sudjelovanje u mirovnoj misiji, kao i dojmove koje je stekao u Kabulu. Istaknuo je kako će boravak u misiji uvelike utjecati na njegov daljnji profesionalni razvoj te da se nada kako će stečeno iskustvo imati prilike prenijeti na pripadnike idućih hrvatskih kontingenata u misiji



Na terenu s lokalnim stanovništvom

ISAF. Očekivanja prije misije ne razlikuju se mnogo od onoga što je u misiji dosad iskusio, što samo govori u prilog vrlo realističnoj obuci koju su svi pripadnici 6. HRVCON-a završili prije odlaska u misiju.

Prvi dojam koji pamti je golemi kulturološki šok, ali su ih na to u pripremnoj obuci svi upozoravali, ipak kaže, neke stvari jednostavno morate vidjeti svojim očima da biste povjerovali. Dugogodišnja razaranja te posvemašnje siromaštvo svakodnevica su pri svakom izlasku na zadaću izvan kampa.

Kao pozitivno iskustvo izdvaja vrlo dobru suradnju u multinacionalnom okruženju satnije vojne policije prilikom obavljanja svih vojnopolicijskih zadaća, kao i iznimno dobre međuljudske odnose u 6. HRVCON, koje smatra ključnim za ugodniji boravak u misiji. Želja mu je da i druga polovica misije protekne na dostignutoj razini profesionalnosti i kolegijalnosti, a planovi u bliskoj budućnosti vezani su za daljnje osobno stručno usavršavanje i školovanje unutar OS RH. Ne isključuje da će i u budućnosti ponovno iskusiti sve izazove međunarodne misije i svega onoga što se uz takve misije vezuje. ■

Pohvaljeni razvodnik Miroslav Mnouček



Trening

Otprilike svaka dva mjeseca organizira se neka vrsta petodnevno treninga na kojem se okupljaju svi oni koji su u misiji između dva i pet mjeseci, a u budućnosti će biti časnici odgovorni za vođenje postaja ili će ostati obični promatrači, i to zato da bi im se još jednom ponovile najvažnije informacije koje će im olakšati posao

— Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ —



Kao i u svakom poslu i u ovom je važno znati ono što radiš i činiti to na pravi način, jer se lažnjaci brzo otkriju. Da bi izbjegli takve pogreške i u korijenu srezali takvu vrstu ponašanja, ljudi zaduženi za trening ovdje u UNMOGIP-u otprilike svaka dva mjeseca organiziraju neku vrstu petodnevno treninga na kojem okupljaju sve one koji su u misiji između dva i pet mjeseci, a u budućnosti će biti časnici odgovorni za vođenje postaja ili će ostati obični promatrači, i to zato da bi im se još jednom ponovile najvažnije informacije koje će im olakšati posao. Taj trening između ostalog služi i za bolje međusobno upoznavanje časnika, za prijedloge i sugestije, a kroz radionice, rasprave i testiranja također se detektiraju potencijalni kvalitetni kandidati za rad u zapovjedništvu misije.

Teško je popraviti lošu reputaciju

Naravno to nije ni početak ni kraj učenja i usavršavanja u poslu vojnog promatrača. Počinje se s pretpostavkom da zemlje koje participiraju u misiji provedu selekciju i pošalju časnike koji su sposobni udovoljiti standardima i odgovoriti izazovima koji se pred njih postavljaju u misiji. Kako ne bi bilo - "Nismo znali", na početku misije, u sedam dana "IN" brifinga, osim ulaznih informacija važnih za život i rad provodi se i ne-

koliko vrsta pismenih i usmenih provjera koje u sebi sadrže poznavanje engleskog jezika, općih pravila UN-a, poznavanja mandata i misije, prve pomoći, sigurnosti i zaštite na terenu, kao i nekoliko manjih kao što je vještina radiokomunikacije i slično. Nakon toga časnik dobiva ulaznu ocjenu te se upućuje u postaju s napomenama ako na čemu treba do-



Trening radionica

datno poraditi. I tu se opet vraćamo na početak priče o treningu, jer kada novi promatrač dođe u postaju s istim onim učenim nedostacima, naravno netko ga mora istesati da bi postao pravi, samostalni časnik koji će biti odgovoran za vođenje postaje ili možda budući član zapovjedništva. Zapamtite, teško je popraviti lošu reputaciju koja se stekne na početku, a ovo je mala misija i sve se o svima dozna, i to vrlo brzo.

UNMO konferencija - mjesto stjecanja vrijednih spoznaja

Protok informacija i što bolje poznavanje situacije u misiji te situacije u području odgovornosti svake UN-ove postaje pojedinačno vrlo je važno za svakog člana misije. Poznato je da se zbog relativno malog broja vojnih

promatrača raspoređenih na veliki broj postaja provodi vrlo česta i ponekad nepredviđena rotacija ljudi. Da bi oni bili spremni preuzeti dužnost na bilo kojoj postaji moraju, naravno, biti dobro informirani i upoznati sa situacijom. To se provodi svakodnevnim, jutarnjim i večernjim izvješćivanjima radiovezama, pisanim dnevnim situacijskim izvješćima, koja se distribuira svima a sadržavaju sve važne operativne informacije, ponekad i putem izvanrednih izvješća i na kraju mjesečnog izvješća. Ipak kruna svega je UNMO konferencija koja se provodi dvaput godišnje, a sadrži rezime svih proteklih događanja, informiranje o aktivnostima i trenutačnoj situaciji u područjima odgovornosti postaja, te postavljanje temelja i davanje smjernica za buduće planove i zadaće. Ova aktivnost se provodi radi postizanja bolje operativnosti pojedinca i misije u cjelini. Na kraju službenog dijela, nacionalni seniori u ime svog nacionalnog kontingenta imaju prigodu iznijeti problematiku svog nacionalnog kontingenta i prikazati rad svojih zemljaka u misiji, podastrijeti eventualne zahtjeve, dati nove prijedloge i ponuditi rješenja koja će pomoći svima da ovdje bolje žive.

Stoga je UN Military Observers konferencija vrhunac treninga i mjesto stjecanja vrlo vrijednih spoznaja koje se sada, nakon prijašnjih treninga, te praktičnog rada u postajama pretaču u naučene lekcije. Ona je mjesto na kojem možeš čuti mnogo važnih stvari i na kojoj svaki pojedinac ima pravo aktivno sudjelovati, pitati, predložiti, a najvažnije je, naravno, da će na kraju svi sigurno, bez imalo sumnje, mnogo toga naučiti... ■



Praktični dio treninga

Demonstracije i represija

Svakodnevno smo svjedoci demonstracija u kojima Saharawi pozivaju na oslobođenje Sahare, ali i sve češćih izvješća o tome da marokanske vlasti i njihove specijalne postrojbe nasilno razbijaju demonstrantske skupine...

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO



Kako se približavala tridesetogodišnjica Zelenog marša, kojim je 1975. marokanski kralj okupirao teritorij Zapadne Sahare, tako su tenzije između marokanskih vlasti i Saharawa, koji i sada žive u Laayouneu, Dakhli i ostalim gradovima, postajale sve očitije.

“Crni zatvor” za demonstrante

Svakodnevno svjedočimo demonstracijama u kojima Saharawi pozi-

MINURSO niti ikakva nevladina organizacija. Možda će situacija biti najbolje oslikana ako kažem kako su sve novinarske ekipe koje su preko Španjolske stizale u Laayoune odmah bile vraćane natrag. Novinarima i raznim međunarodnim udrugama za ljudska prava i sličnim organizacijama pristup u Laayoune nije bio dopušten. Često su nam stizala izvješća o torturama nad pritvorenim demonstrantima, ali od kada sam ja na po-

dručju misije prvi put je i službeno potvrđena smrt jednog od njih.

Kao i svaka nasilna smrt, i ova je proizvela ogorčenje lokalne saharawske zajednice u gradovima, ali i svih onih koji su smješteni u kampovima blizu Tindoufa. Kao miran prosvjed zbog smrti demonstranta diljem Zapadne Sahare, kao i u svim kampovima, organizi-

ran je Dan sjećanja. Prema informacijama koje smo imali, sve se trebalo završiti mirnim masovnim okupljanjima i nošenjem crne odjeće.

Lančane demonstracije

Kako bismo provjerili što će se doista događati u kampovima, uputili smo se u jedan od naših obilazaka. Naravno, nismo mogli reći kako je naš osnovni cilj pratiti događanja u kampovima, ali bilo je dobro prikupiti informacije s mjesta događaja, posebice one koje mogu ukazivati na promjenu raspoloženja prema pripadnicima MINURSO-a. Za sve ostale bio je to rutinski posjet koji nije

bio ni po čemu poseban. I doista, pri ulasku u bilo koji od tri kampa koja smo tada posjetili, već na ulazu se mogla osjetiti atmosfera koja nije bila uobičajena. Obično na ulazu u kamp uz policiju FPOL-a nađemo i na veći broj izbjeglica koji čekaju bilo kakav prijevoz koji bi ih prebacio do Rabounia. Ovaj put to nije bilo tako. Zatekli smo samo policajce sa crnim marama. I kamp je bio drukčiji - manje ljudi na prašnjavim ulicama, a i oni koje smo sretali imali su crnu odjeću ili barem jedan dio crne odjeće kojim su pokazivali žalost za ubijenim. Kada smo se približili trećem u nizu kampova, u kojem živi i najveći broj izbjeglih, odlučili smo kako ćemo posjetiti jednu školu ili lokalni muzej kako bismo mogli promatrati što se događa ukoliko nađemo na demonstracije. Iako ni u trećem kampu nije bilo vidljivog okupljanja, nakon obilaska svratili smo u jednu školu kako bi naša ophodnja bila kao i svaka prethodna. Nakon kratkog posjeta ponovno smo prošli kroz kamp i posjetili telefonski centar UNHCR-a koji je bio prazan. Baš nitko do tada nije došao telefonirati. Kratak predah i vođa ophodnje naložio je povratak u Tindouf. Na povratku, približili smo se središnjem trgu i tek tamo zatekli veće skupine ljudi, uglavnom žena i djece, s rijetkim transparentima i pokojom zastavom. Smatrali smo da nije uputno zadržavati se. Iako su nas po običaju pozdravili mahanjem, udaljili smo se s trga i uputili u Tindouf. Tek tog dana, tijekom dnevnog sastanka, dobili smo obavijesti o velikim demonstracijama, ali sada ne više samo na području Zapadne Sahare. Kao lančana reakcija, demonstracije su se održale i u Casablanci u Maroku. Treba li reći da je sve rezultiralo novim represijama, novim uhićenjima i novim ozlijeđenim osobama... ■

Kao miran prosvjed zbog smrti demonstranta diljem Zapadne Sahare, kao i u svim kampovima, organiziran je Dan sjećanja



vaju na oslobođenje Sahare, ali i sve češćih izvješća o tome da marokanske vlasti i njihove specijalne postrojbe razmještene u svim većim gradovima i naseljima pod njihovom vlašću nasilno razbijaju demonstrantske skupine. U kasnim noćnim satima malene skupine Saharawa crtale su svoje zastave po ulicama i zidovima, ispisivale parole protiv marokanske vlasti, a zadnjih dana, kako se bližila obljetnica, demonstracije su postajale sve veće, kao i represija lokalnih vlasti. U jednoj od tih demonstracija nekoliko je osoba bilo uhićeno i odvedeno u takozvani “Crni zatvor” u Laayoune, u koji nema pristup niti

Taktička vježba vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi HKoV-a na Gašincima

“Laufer 2005” pokazao nužnost bolje opremljenosti

Vježba je pokazala visoku motiviranost, osposobljenost i profesionalizam vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi HKoV-a”, rekao je general Mareković, a istaknuto je uz ostalo i kako se radi na boljoj tehničkoj opremljenosti cjelokupnog obavještajnog sustava

—Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT—

Dvostrana taktička vježba pripadnika vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi Hrvatske kopnene vojske “Laufer 2005” provodila se na širem području vojnog poligona “Gašinci” od 14. do 18. studenoga. Riječ je o, slobodno možemo reći, već tradicionalnoj vježbi obavještajnih i izvidničkih postrojbi HKoV-a za čiju je organizaciju i provedbu ove godine bio zadužen 3. korpus HKoV-a. Na “Lauferu 2005” sudjelovali su pripadnici 350. VOOb, 353. VOOb, 354. VOOb i pripadnici izvidničkih satnija 1. gbr, 2. gbr, 3. gobr i 4. gbr, a zapovjednik borbenog stožera vježbe bio je brigadir Zvonko Jurman.

Cilj vježbe bio je utvrditi spremnost obavještajno-sigurnosnih stožernih koordinativnih elemenata za realizaciju namjenskih zadaća, utvrditi razinu bojne spremnosti vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi HKoV-a te vježbavanje namjenski organiziranih snaga za provedbu obavještajnih i izvidničkih zadaća u jesensko/zimskim uvjetima, kao i osposobljavanje zapovjednika timova u planiranju, pripremi i provedbi obavještajnih i izvidničkih zadaća.

Kako bi se sagledalo trenutačno stanje i mogućnosti izvidničkih i obavještajnih postrojbi, vježba se provodila u uvjetima koji su najbliži stvarnim, rabila se sva tehnika koja je postrojbama bila na raspolaganju, a rad postrojbi tijekom vježbe pratili su ocjenjivači.

Posljednjeg dana vježbe, 17. studenoga, kada je održana i raščlamba vježbe na poligonu “Gašinci” bili su i zapovjednik HKoV-a general pukovnik Marijan Mareković, brigadir Miroslav Čović, načelnik Uprave za obavještajne poslove GSOS-a RH i brigadir Ivica Komljen, načelnik odjela za obavještajne poslove Zapovjedništva HKoV-a. “Vježba je pokazala visoku motiviranost, osposobljenost i profesio-

nalizam vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi HKoV-a”, rekao je general Mareković obraćajući se sudionicima

vježbe. Ukratko se osvrnuo i na preustroj Hrvatske vojske te je zaključio da su na kraju ove, kako je rekao reformske 2005. godine, stanje i spremnost Hrvatske vojske izvrsni. Vježbom je bio zadovoljan i brigadir Čović. Istaknuo je kako dobri rezultati nisu slučajnost, već da je riječ o kontinuitetu u koji je ugrađeno iskustvo, znanje i motiviranost. “Ono na čemu ćemo raditi jeste tehnička opremljenost i rješavanje drugih personalnih pitanja”, zaključio je brigadir Čović. Svim sudionicima vježbe, borbenom stožeru i domaćinima 3. korpusu zahvalio se i načelnik odjela za obavještajne poslove zapovjedništva HKoV-a brigadir Ivica Komljen.

“I ovogodišnja je vježba potvrdila vrijednost čovjeka, a nedostatak specijalističke opreme za izvidnika”, rekao je brigadir Komljen te je dodao: “Nepromočivo odijelo i čizma, adekvatni borbeni ranac i prsluk, GPS nove generacije i druga oprema nisu luksuz nego potreba za vojnika izvidnika, kojem je višednevno djelovanje u dubini neprijateljskog rasporeda u svim meteouvjetima zadaća”. Napomenuo je da su ove godine započeli s radom stručni timovi za izradu taktičko-tehničkih studija za nabavu specijalnog naoružanja i opreme te je u tom kontekstu rekao: “Dijelim optimizam da će uskoro doći do vidnog napretka u opremanju cjelokupnog obavještajnog sustava.”

Završetak jednog obučnog ciklusa uvijek je dobra prigoda za najavu događanja u sljedećoj godini. U 2006. godini planirana je provedba dva temeljna obučna događanja, a riječ je o natjecanju vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi koje će se zvati “TIM 2006” i, naravno, o dvostrajnoj taktičkoj vježbi koja će se zvati “MREŽA 2006”. ■



Konferencija prvih dočasnika zemalja članica Američko-jadranske povelje

Nezaobilazna uloga dočasničkog zbora

Cilj konferencije bio je potpora dočasničkih zborova zemalja potpisnica povelje A3 u procesima transformacije i približavanja svojih oružanih snaga NATO-u, kao i razmjena iskustava prvih dočasnika zemalja Povelje i drugih europskih zemalja prije svega u pitanjima ustroja, razvoja i skrbi dočasnika i vojnika

— Vesna PINTARIĆ, snimio Željko STIPANOVIĆ —



■ *Dočasnički zbor OSRH prepoznat je upravo zahvaljujući svojim inicijativama i aktivnostima kao vodeći u sveukupnom razvoju dočasničkog zbora i dočasničkog lanca potpore u regiji, a i šire*

U opatijskom hotelu "Opatija" od 22. do 24. studenoga održana je proširena međunarodna konferencija prvih dočasnika zemalja članica Američko - jadranske povelje na kojoj su uz zemlje potpisnice povelje: SAD, Makedoniju, Albaniju i Hrvatsku, sudjelovali i prvi dočasnici oružanih snaga Austrije, Bosne i Hercegovine, Češke, Italije, Mađarske, Nizozemske, Slovačke, Slovenije i Srbije i Crne Gore. Nastavak je to suradnje između oružanih snaga zemalja A3 i slijed aktivnosti koje su ranije održane na razini ministara obrane i načelnika glavnih stožera, a dogovorena je u veljači ove godine u Tirani. Naime, na inicijativu predstavnika hrvatskog dočasničkog zbora potaknuta je suradnja i na ovoj razini radi aktivnije uloge i razvoja dočasničkog zbora zemalja oružanih snaga Albanije, Makedonije i Hrvatske i uz potporu Američkog zapovjedništva za Europu (USEUCOM). Stoga je cilj ove konferencije bio potpora dočasničkih zborova zemalja potpisnica povelje A3 u procesima transformacije i približavanja svojih oružanih snaga NATO-u, kao i razmjena iskustava prvih dočasnika zemalja Povelje i drugih europskih zemalja ponaj-

prije pitanjima ustroja, razvoja i skrbi dočasnika i vojnika.

Prema riječima prvog dočasnika GS-a OSRH časničkog namjesnika Gorana Turka ovo je prva aktivnost dočasničkog zbora u sklopu A3, a s namjerom intenziviranja međunarodne suradnje i aktivnosti i na ovoj razini te postizanja interoperabilnosti s NATO-om. Dočasnički zbor OSRH prepoznat je upravo zahvaljujući svojim inicijativama i aktivnostima kao vodeći u sveukupnom razvoju dočasničkog zbora i dočasničkog lanca

potpore u regiji, a i šire.

Transformacija u kojoj se nalaze sve oružane snage provodi se od najnižih razina na više i u tom procesu izgradnje i profesionalizacije OS-a važan čimbenik je upravo dočasnički zbor, istaknuo je brigadni general Mate Pađen, načelnik Uprave J5 GSOS-a RH, dodavši kako je razmjena iskustava pogotovo s predstavnicima država članica NATO-a koje imaju profesionalnu vojsku i te kako važna za državu koje su u tom procesu prilagodbe i približavanja NATO-u.

Trodnevna je konferencija rezultirala i smjernicama za daljnju suradnju dočasničkog zbora, pri čemu posebice treba istaknuti kako bi se na idućem zajedničkom susretu trebalo usredotočiti na neka specifična područja, kao što je razmjena iskustava iz misija, konkretiziranje obučnih mo-

dula za obuku dočasnika i vojnika te školovanja koja bi mogli pohađati. U svezi s tim Dočasnički zbor OSRH spreman je ponuditi nekoliko tečajeva, i to Tečaj vođenja, Tečaj upravljanja pojedinačnom obukom te Tečaj razvoja dočasnika u OS, a ponuđene su i mogućnosti obučavanja dočasnika u našem Središtu za MVO. I Visoka dočasnička škola OSRH otvorena je za školovanje dočasnika zemalja istog ili sličnog govornog područja, kao i razmjenu polaznika i instruktora.

Prvi dočasnik USEUCOM-a časnički namjesnik Michael Bartelle izrazio se vrlo pozitivno o organizaciji i provedbi konferencije, ujedno predloživši da naša Visoka dočasnička škola postane vodeća institucija za školovanje najvi-



■ *Konferenciji je nazočilo 14 prvih dočasnika iz zemalja potpisnica A3 i susjednih država*

ših dočasnika u regiji. Dodao je kako bi i ova konferencija trebala pridonijeti tome da dočasnici dobiju na važnosti u svim zemljama i njihovim oružanim snagama, a što se tiče hrvatskog dočasničkog zbora kazao je kako je napredak u njihovom razvoju očigledan te može potaknuti i pozitivno utjecati i na ostale zemlje u regiji. ■

Polaznici Ratne škole na studijskom putovanju

Polaznici 8. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" boravili su od 22. do 24. studenoga na studijskom putovanju u Istri. Tijekom boravka posjetili su Zapovjedništvo vojno-pomorskog Sektora sjever i Zrakoplovnu bazu Pula, gdje im je zapovjednik baze brigadir Ivan Bosak održao kratku prezentaciju o bazi a potom je pri-



kazan i rad na simulatoru letenja. Polaznike je primio i pulski gradonačelnik, a obišli su i gradove Roč i Hum, te Veliki Brijun.

Inače, studijska putovanja se organiziraju kako bi se polaznici upoznali s ulogom vojnih zapovjedništava i postrojbi OSRH-a, a dobra su prigoda i da se kroz izlaganja, prezentacije i rasprave prošire spoznaje i iskustva o operacijama vođenim tijekom Domovinskog rata.

L.P.

Završen tečaj vođenja u 202. br PZO

U vojarni "Pukovnik Milivoj Halar" u Dugom Selu 25. naraštaj ročnih vojnika uspješno je završio tečaj za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja pod vodstvom poručnika Željka Franje Letonija. Cilj tečaja bio je osposobiti polaznike za učinkovito vođenje i zapovijedanje skupinom u provedbi pojedinačnih zadaća, te zapovijedanje postrojbom u pričuvi, u ratu i miru, te za aktivno sudje-



lovanje u obuci ročnih vojnika. Tijekom tečaja vojnici su prošli opću i rodovsku obuku te psihološke pripreme, učinkovito komuniciranje, vođenje i taktiku. Trinaestorici polaznika dodijeljen je čin razvodnika i odgovarajuće dužnosti u postrojbi.

S.S.

Dočasnici OSRH u Mađarskoj

Tijekom studenoga izaslanstvo dočasničkog zbora OS RH, na čelu s prvim dočasnikom GSOS-a RH časničkim namjesnikom Goranom Turkom, boravilo je u uzvratnom posjetu dočasničkom zboru OS Republike Mađarske.

Prigodom posjeta Glavnom stožeru mađarskih OS izaslanstvo je primio voditelj Glavnog stožera general bojnik László Tömböl, što je bila prigoda za razmjenu iskustava o dostignutom stupnju ugradnje dočasničkog potpornog lanca u oružane snage, kao i o značenju i ulozu cjelokupnog DZ-a u izgradnji suvremene vojske kao dijela ukupne tranzicijske dvije zemlje.

Prvi dočasnik mađarskih oružanih snaga nadnarednik Tibor Bogdan predstavio je novoustrojenu Dočasničku školu „Kinizsi Pál“ i Dočasničko obučno središte „Szentendre“ u mjestu Szentendrej nedaleko od Budimpešte. Prilikom razgovora sa zapovjednicima i prvim dočasnicima tih dvaju ustanova, dva izaslanstva usporedila su iskustva i odabrane modele profesionalnog razvoja vojnika i dočasnika. Škola trenutačno nudi tri razine školovanja dočasnika, a u planu je i kratki tečaj za više dočasnike, kao najviša razina školovanja. Vrlo je zanimljiva institucionalna nadopuna osobnog razvoja kroz



usavršavanje u obučnom središtu za dočasnike, koje osposobljava za praktične vještine potrebne za napredovanje dočasnika. Članovi izaslanstva sudjelovali su i u provedbi noćnog gađanja kratkom strojnicom KGP-9, novim osobnim oružjem za blisku borbu, a koje se trenutačno uvodi u mađarske oružane snage. Posjet je obuhvatio i susret s prvim dočasnikom i predstavnicima dočasničkog potpornog lanca Kopnene vojske u zapovjedništvu u Székesfehérváru, gdje je osobito korisna bila razmjena iskustava iz međunarodnih misija u kojima sudjeluju mađarske oružane snage, a također su predloženi i prvi konkretni koraci daljnje bilateralne suradnje vezani upravo za to područje. Zrakoplovstvo i protuzračna obrana predstavljani su u izravnim razgovorima s najvišim granskim dočasnicima u granском zapovjedništvu u Veszprému, kao i pri obilasku 86. helikopterske pukovnije u Szolnoku. Ovaj vrlo koristan susret završio je ocjenom o potrebi nastavka ovakvog oblika bilateralne vojne suradnje daljnjom razmjeno iskustava u izgradnji dočasničkih zborova dvaju zemalja te prijedlogom planova za proširenje budućer suradnje i na nižim razinama.

Ž.BILIĆ

Grčko izaslanstvo u ZŠŠ-u

Zapovjedno-stožernu školu "Blago Zadro" posjetila je ZŠŠ Republike Grčke, na čelu s brigadirom Georgiosom Kranitsom, zamjenikom zapovjednika ZŠŠ-a.

Gosti su se upoznali s ustrojem ZZIO-a, te su obišli prostorije škole, informatičku učionicu i nazočili nastavi polaznika 14. redovitog naraštaja ZŠŠ-a.

U drugom dijelu posjeta zapovjednik ZŠŠ-a brigadir Zdravko Andabak upoznao je goste s ustrojem škole, nakon čega je grčko izaslanstvo prezentiralo ZŠŠ Grčke. Uslijedio je otvoreni razgovor između zapovjednika škole i zamjenika zapovjednika o dodirnim točkama i daljnjoj suradnji između škola.

Prilikom razmjene iskustava, u koju su se uključili članovi izaslanstva obje škole,



došlo se do spoznaje da Grčka ima granske zapovjedno-stožerne škole, dok je u Republici Hrvatskoj jedna zapovjedno-stožerna škola u kojoj su zastupljene sve tri grane OSRH. Oba izaslanstva su se suglasila da su škole svojim nastavnim sadržajima i metodama rada kompatibilne, te da imaju vrlo bliske ciljeve. Zaključeno je da je ovakav oblik suradnje vrlo koristan te poželjan i u budućnosti.

OJI

Obljetnica Taktičko-simulacijskog središta

Taktičko-simulacijsko središte je 24. studenoga obilježilo šest godina postojanja.

Svečanosti su uz djelatnike Središta, na čelu sa zapovjednikom bojnikom Denisom Dekovićem, nazočili i zapovjednik ZIO-a HKoV-a brigadir Marjan Biškić, te zapovjednik SBO-a pukovnik Mirko Stošić. Osvrnuvši se na dosadašnji rad Središta bojnik Deković je kazao kako je dosad provedeno 90 vježbi svih razina, a više od osam tisuća ljudi prošlo je različite oblike uvježbavanja. Takva je razina obuke moguća zahvaljujući simulacijskom sustavu JANUS koji omogućuje obuku iz područja opće taktike, poznavanja borbeno-operativnih sustava i procedura vođenja postroj-

bi. Središte posjeduje i simulacijski sustav SPECTRUM koji omogućuje provedbu i neratnih operacija što omogućuje širok spektar simulacija, i to od priprema za sve vrste mirovnih operacija, obučavanja i djelovanja specijalnih postrojbi kod terorističkih operacija, pa sve do obuke postrojbi i ustanova kod prirodnih katastrofa. "Središte bi u budućnosti trebalo biti nositelj aktivnosti u široj regiji", kazao je brigadir Biškić. Na svečanosti obljetnice dodijeljene su prigodne nagrade i pohvale najuspješnijim djelatnicima.

M. PERVAN STIPIĆ



Izložba slika umjetnika koji slikaju ustima i nogama

Ministarstvo obrane RH, uz potporu Ministarstva kulture, organiziralo je 21. studenog izložbu slika umjetnika koji slikaju ustima i nogama, a u povodu međunarodnog dana invalida 3. prosinca. Izložbu je otvorila kratkom uvodnom riječi Zrinka Pillauer Marić, a o postavu izložbe govorio je Stanko Špoljarić.



U ime izlagatelja, kao predsjednik Udruge Umjetnika koji Slikaju Ustima i Nogama (USUN) govorio je slikar Eros Bonamini (Veronese). Napomenuo je da izložba treba razuvjeriti one koji tvrde da autori koji ne slikaju rukama i ne postoje! On je govorio o nerazumijevanju, ali i o činjenici kojoj su posjetitelji mogli osobno svjedočiti da likovni svijet ne priznaje nikakva, osobito ne tjelesna ograničenja.

Više od 70 slikarica i slikara iz više od 35 zemalja svijeta izložilo je djela različitih stilskih i sadržajnih orijentacija, s jednom zajedničkom značajkom - svakog posjetitelja ostavljaju bez daha iskrenošću i izražajnošću likovnosti kao elementa beskrajnje ljepote nepatvorene umjetnosti!

Bilo bi i nemoguće i nepravedno isticati naše autore iz Hrvatske, no ne možemo ne spomenuti djela Gorana Radića, koja se osobito ističu svojom likovnom zrelošću i određenošću.

Tijekom otvaranja izložbe veliku pozornost izazvala je Antje Kratz iz Frankfurta prikazujući zorno pred publikom svoj jedinstveni način slikanja desnom nogom. Jednom riječju, MORH - ova Galerija "Zvonimir" ponovno je bila pozornica jednog likovnog događaja koji i u svjetskim razmjerima ne predstavlja samo neuobičajenu atrakciju, već je umjetnički doživljaj prvoga reda. Izložba je otvorena do 7. prosinca.

M.VUKOVOJAC

Polaznici ZŠŠ-a u 16. trbr

Polaznici Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro" sa zapovjednikom Zdravkom Andabakom i načelnikom Katedre taktike brigadrom Zvonkom Kalebom posjetili su u sklopu svog redovitog programa 16. topničko-raketnu brigadu.

Zapovjednik brigade pukovnik Željko Šikić upoznao ih je sa životom i radom topničke postrojbe, a potom je prikazana i vježba pod nazivom: "Rad postrojbi topničkog voda za prijem i provedbu borbenih zadaća" i "Rad sekcije i tima za vatrenu potporu", kako bi gosti imali priliku vidjeti prikaz obučnih mogućnosti brig-



de. Sadržajnost vježbe započela je taktičko-tehničkim zborom naoružanja na strojištu da bi se nastavila prezentacijom postupaka i standarda sukladno NATO-u.

OJI

Posjet karlovačkoj Upravi šuma

Polaznici 14. naraštaja Zapovjedno-stožerne škole koje je predvodio načelnik Nastavnog odjela brigadir Ivo Petrić 15. studenog posjetili su karlovačku Upravu šuma gdje ih je primio njezin voditelj Zoran Sabljarić.

Posjet je dio studijske nastave u sklopu predmeta Upravljanje organizacijom gdje se polaznicima predstavlja sustav upravljanja u velikim civilnim organizacijama. Svrha predavanja u karlovačkoj Upravi šuma bila je uspoređivanje vojne i civilne organizacije i načina vođenja i zapovijedanja. Ustroj dioničkog društva Hrvatske šume, njegove zadaće, ciljeve i razvoj polaznicima ZŠŠ-a predstavio je mr. sc. Željko Tomašić. O ulozi šuma kod sprječavanja poplava te o zaštiti od požara govorio je Petar Jurjević, voditelj Službe za ekologiju, a o informatičkom sustavu Hrvatskih šuma Ivica Nikolić.

M.PERVAN STIPIĆ



Njemačka kupuje dodatna vozila

NJEMAČKA agencija za obrambene nabave Bundesamt für Wehrtechnik und Beschaffung (BWB) sklopila je ugovor s tvrtkom BAE Systems Land Systems Haggglunds o dostavi 81 gusjeničnog oklopnog vozila Bv206S njemačkoj vojsci. Ugovor je vrijedan oko 36,5 milijuna eura.

Land Systems Haggglunds će u realizaciji tog posla surađivati s tvrtkom Rheinmetall Landsysteme. Njemačka je vojska dosad već u dva navrata ugovarala nabavu vozila Bv206S. Tako je 2002. naručeno 31 vozilo, a 2004. je naručeno 75 vozila.

Tako je njemačka vojska naručila ukupno 187 vozila Bv 206. Procjenjuje se kako joj treba oko 500 vozila te kategorije pa vjerojatno treba očekivati nabavu još vozila, a Bv206S je najvjerojatniji tip koji će se i dalje nabavljati.

Njemačka vojska nabavlja ta vozila za potrebe planinske brigade iz Mittenwalda te za snage za specijalne operacije. Osim njemačke voj-

ske, Bv206 nabavile su i Švedska, Španjolska, Francuska i Italija.

Bv206 je višenamjensko okloпно vozilo specifične konfiguracije i izgleda te izvrsne terenske pokretljivosti. Sastoji se od prednjeg i zadnjeg dijela spojenih posebnom hidrauličkom spojkom koja omogućava

iznimnu fleksibilnost i manevrabilnost. Nosivost vozila je 1550 kg a može vući i prikolicu mase do 2500 kg. Konstruktori su nastojali razviti vozilo koje je jednostavno za upravljanje kako bi se troškovi izobrazbe posade sveli na minimum.

M. PETROVIĆ



LandSystems Haggglunds

Južna Koreja predstavila KT-1C

TVRTKA Korea Aerospace Industries Ltd. na nedavno održanom listopadskom „Seoul Air Show 2005“ prvi put službeno je svjetskoj zrakoplovnoj javnosti predstavila školski avion KT-1C. Riječ je o tzv. „izvoznoj“, odnosno o poboljšanoj inačici turboprop

školskog aviona KT-1 namijenjenog za temeljnu obuku vojnih pilota. Razvoj trenažera KT-1C počeo je tijekom 2004., odnosno očekuje se kako bi njegov razvoj mogao biti okončan najkasnije do 2009. godine.

Temeljne tehničke odlike KT-1C

identične su onima na trenažeru KT-1, dok su znatnija poboljšanja obavljena na avionici u pilotskoj kabini, Obox sustavu, elektrosustavu, te HOTAS sustavu. Također, KT-1C imat će mogućnost integriranja FLIR senzora, a od naoružanja moći će nositi bombe Mk 20/81/82, rakete LAU-3/131, te podvjesnike s teškim strojnicama. Integrator unutarne naprednije avionike je kanadska tvrtka CMC Electronics Canada, pri čemu se ističu poboljšana inačica Sparow-Hawk head-up prikaznika te novo CMC FV-4000 letno računalo. Glass - cockpit konfiguracija avionike predviđa u obje kabine po tri višefunkcijska prikaznika promjera 152x203 mm.

I. SKENDEROVIĆ



Novi život za stari kalibar

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) planira u sklopu programa EFEC (Enhanced Forcible Entry Cannon) nabaviti laku vučnu haubicu kalibra 105 mm, mase do 1900 kg. Vojska želi oružje s domptom od 20 km i većim ako se rabi napredno streljivo. Mora moći rabiti dosadašnje streljivo kalibra 105 mm koje vojska ima u skladištima. Sustav mora imati brzinu paljbe od bar 8 projektila u minuti.

Kako je američka kopnena vojska zbog restrukturiranja došla u poziciju da joj žurno treba više od 200 topova kalibra 105 mm postoje dvije mogućnosti. Prva je da vojska kupi stare ali dostupne topove M119A1, licencno u SAD-u proizveden poznati britanski Light Gun tvrtke BAE Systems. Druga je maksimalno ubrzati razvoj i uvođenje u uporabu sustava EFEC. Ako se odluče za prvo

rješenje moglo bi doći do preklapanja s programom EFEC. Problem je s prvim rješenjem i u tome što trenutno nema serijske proizvodnje topa M119A1 i trebalo bi je pokrenuti, a to traži vrijeme i novac.

Među kandidatima za sustav EFEC su ponuda britanske tvrtke BAE Systems s projektom Super Lightweight Howitzer što je ustvari cijev kalibra 105 mm postavljena na smanjeno postolje haubice M777 kalibra 155 mm. Prednost je tog rješenja što se koristi s mnogo postojećih komponenti koje se mogu uporabiti odmah ili nakon manje prilagodbe.

Zainteresirana je i tvrtka Giat Industries koja u proizvodnom programu ima haubicu LG1 kalibra 105 mm, kao i američka tvrtka Uni-



BAE Systems

ted Defense koja trenutno razvija hibridnu haubicu V2C2 i nada se kako bi vučna inačica izvršno odgovarala gabaritima programa EFES. Vojska planira testiranja sudionika obaviti tijekom ove i iduće godine a završetak testiranja je najavljen za prvu polovinu 2007.

M. PETROVIĆ

Italija modernizira helikoptere A129



TALIJANSKO ministarstvo obrane kreće u modernizaciju svojih borbenih helikoptera A129 Mangusta. Naime, zatražilo je od proizvođača tvrtke AgustaWestland zamjenu postojećeg ciljničkog sustava Heli-TOW s novim suvremenijim sustavom, čime bi se potom na Manguste moglo integrirati nove protuoklopne projekte treće generacije. Istodobno, u talijanskom ministarstvu ob-

rane razmatraju možebitnu nabavu izraelskih protuoklopnih projektila kratkog dometa Spike za potrebe svojih kopnenih snaga. Time bi se u tom slučaju zamijenili postojeći projektili MILAN. Uz to, za potrebe talijanskog ratnog zrakoplovstva također se razmatra nabava „zrakoplovne“ inačice Spike projektila, kojima bi se zamijenili postojeći TOW (Tube launched, Optically

tracked, Wire guided) projektili.

Planirana modernizacija helikoptera A129 Mangusta bila bi prvi takav važniji korak nakon nedavnog programa zamjene pogonske skupine kada su motori Rolls & Royce Gem Mk 1004 zamijenjeni s motorima LHTEC T800, odnosno kada je u Manguste ugrađeno novo letno računalo.

Uz prethodno navedeno, talijansko ministarstvo obrane kani standardizirati temeljnu konfiguraciju svojih borbenih helikoptera A129. Naime, na tragu zadnje proizvodne serije od 15 komada helikoptera A129 CBT (Combat) G-13 standarda, kani se cijelu preostalu flotu Mangusti dignuti na G-13/-15 standard. Inače, temeljne odlike G-13 standarda predviđaju Oto Melara TM/197-B nosnu turelu s 20 mm Gatling topom, petokraki glavni rotor, poboljšanu transmisiju, te poboljšanu instrumentaciju u pilotskoj kabini.

I. SKENDEROVIĆ

Lako oklopno vozilo Gavial

NJEMAČKA tvrtka Rheinmetall sklopila je ugovor s francuskom tvrtkom Panhard/Auverland o zajedničkom radu na lakom oklopnom vozilu mase 5 tona za potrebe njemačke vojske. Prema ugovoru njemačka je strana dobila pravo na prodaju novog vozila A4 AVL pogonske konfiguracije 4x4. AVL je razvijen kao odgovor na natječaj francuske vojske PVP za nabavu lakog oklopnog višenamjenskog vozila.

Rheinmetall će biti odgovoran za prilagodbu vozila, za njemačko tržište nazvanog Gavial (vrsta azijskog krokodila), zahtjevima njemačke vojske te za ugradnju posebne dodatne opreme i oružja.

Inače, izvorna inačica AVL prošla je testiranja francuske vojske i usp-

ješno se kvalificirala za službu u oružanim snagama. Njemačka vojska traži slično vozilo u sklopu projekta Geshütze Fuhrungs und Funktionsfahrzeuge. Zahtjevi za njemačko vozilo su odgovarajuća zaštita posade, mogućnost prijevoza helikopterom odgovarajuće nosivosti te dobra terenska pokretljivost. Rheinmetall smatra kako je upravo Gavial najbolja ponuda za njemačku vojsku. Osobito za postrojbe koje su raspoređene u mirovne misije izvan Njemačke.

Gaviala pokreće dizelski motor OM612 DE 27 LA snage 115 kW (156 KS) koji zadovoljava EURO III norme. Mjenjač je automatski šest-brzinski Mercedes-Benz W5A 580. Maksimalna težina vozila je 4500



Rheinmetall

kg, a nosivost je 850 kg. Ukupni korisni unutarnji volumen vozila je 3,6m³, a može primiti do 5 vojnika. Maksimalna brzina vozila po dobrom putu iznosi 120 km/h, a doseg s punim spremnikom je oko 650 km.

Kao i svako moderno vozilo Gavial nudi modularni pristup opremanju i oklopnoj zaštiti kako bi korisnik mogao izabrati ono što mu u određenoj situaciji najviše odgovara.

M. PETROVIĆ

Pokusna plovidba fregate klase Adelaide u tijeku

U LISTOPADU ove godine započeo je drugi dio pokusne plovidbe unutar programa modernizacije četiriju fregata klase Adelaide vrijednog jednu milijardu australskih dolara (1,3 milijarde američkih dolara) za australsku kraljevsku ratnu mornaricu.

Projekt modernizacije kasni više od 30 mjeseci od dogovorenih rokova zbog problema koji su se javili pri integraciji sustava kod glavnog izvođača tvrtke ADI Limited. Većina problema je riješena, no ugrađeni

sustav za vertikalno lansiranje Mk 41 na pramcu fregata rezultirao je dodatnom masom koja je navodno utjecala na stabilitet broda. Još uvijek nije poznato utječe li ta činjenica negativno na taktičko-tehničke osobine ili pomorstvenost fregata.

Prema ugovorenim rokovima početak pokusne plovidbe bio je određen za sredinu 2005. a privremeni ulazak u službu australske kraljevske ratne mornarice očekivao se u kolovozu iste godine.

Mornarica odbija poslati sljedeću fregatu na modernizaciju u tvrtku ADI tako dugo dok taj brod bude u mogućnosti postizati tražene karakteristike.

Pokusna plovidba je nakon svibnja 2005. odgođena do daljnjeg zbog pukotine koja je nađena u varu lima oplata na još jednoj fregati. Te popravke je izvršila tvrtka ADI u kolovozu 2005. na suhom doku u Garden Islandu.

Glasnogovornik tvrtke ADI dao je izjavu kako se za sve vrijeme popravka oplata trupa radilo i na podešavanju sustava na fregati. Dok je HMAS

Sydney još bio na suhom doku provedeno je testiranje moderniziranih sustava kako bi se ocijenila njihova funkcija, stabilnost te snaga.

U početku, program modernizacije je uključivalo šest fregata klase Adelaide dok se danas namjerava modernizirati samo četiri broda jer će najstarija dva izaći iz službe krajem 2006. godine. Primarna nadogradnja uključila je modernizaciju zapovjednog sustava, sustava upravljanja, zračnog motrenja velikog doseg, upravljanja paljbom te ugradnju novog ADI borbenog sustava.

Novo temeljno protuzračno naoružanje uključivat će dalekometni projektili Standard SM-2 Block III te ugrađeni sustav za vertikalno lansiranje Mk 41 za Evolved SeaSparrow protuzračne projektile srednjeg dometa.

Pokusna plovidba fregate HMAS Sydney nastavit će se i kroz prvi dio 2006. godine te se vraćanje u službu australske mornarice očekuje u drugom dijelu iste godine.

Modernizirani brodovi ostat će u službi australske kraljevske ratne mornarice do 2013. ili 2015. godine

M. PTIĆ GRŽELJ



Porinuće modificiranog Aegis razarača

NA NAVOZIMA brodogradilišta Mitsubshi Haevy Industries u Nagasakiju, porinut je prvi od dva modificirana Aegis razarača klase Kongo za japanske pomorske samoobrambene snage (Japanese Maritime Self-Defence Force).

Porinuće prvog razarača u klasi nazvanoj Atago održalo se potkraj kolovoza ove godine te će u službu japanskih snaga ući početkom 2007. nakon opremanja i uspješno provedenih pokusnih plovidbi, a stacioniran će biti u pomorskoj bazi u Maizuru.

Financijska sredstva za nabavu pr-

vog broda odobrena su u proračunu za fiskalnu godinu 2002. dok su sredstva za drugi razarač osigurana sljedeće godine. Objavljena je i cijena broda koja iznosi 147,5 milijardi jena (1,3 milijardi američkih dolara).

Projekt modificiranog razarača istisnine 7,700 tona, duljine 170 m, širine 21 m i gaza 6,2 m temelji se na manjem razaraču klase Kongo. Propulzijski sustav sastojat će se od četiri LM-2500 plinske turbine u COGAG konfiguraciji koji će pokretati dva brodska vijka, a omogućit

će brodovima maksimalnu brzinu od 30 čvorova. Modifikacije su uključile nadogradnju hangara na krmenom dijelu broda za smještaj dva Mitsubishi/Sikorsky SH-60J Seahawk helikoptera (klasa Kongo ima samo platformu za helikoptere



i opremu za opskrbu gorivom) te ugradnju šest dodatnih vertikalnih lansirnih cijevi tipa Mk 41 (s 32 cijevi smještene na pramcu i 64 na krmi razarača).

Razarači klase Atago također će biti opremljeni moderniziranim radarom za otkrivanje ciljeva u zraku SPY-1D(V) tvrtke Lockheed Martin koji je modernizirana inačica SPY-1D radara ugrađenih na klasu Kongo. Umjesto SQS-53B/C sonara na modificirane razarače je ugrađen SQQ-89(V) protupodmornički sustav.

Postavljanje kobilice za gradnju drugog razarača u klasi Atago predviđeno je za lipanj 2006., dok se završetak radova na konstrukciji broda očekuje u ožujku 2008. godine.

MAJA PTIĆ GRŽELJ



Nove južnokorejske bespilotne letjelice

DUŽNOSNICI južnokorejskih oružanih snaga nedavno su objavili kako je s uspjehom okončano uvođenje u inicijalnu operativnu uporabu bespilotnih letjelica domaće proizvodnje Night Intruder 300. Riječ o sustavu čiji je razvoj započet tijekom 1991., a prvi probni let obavljen je tijekom 1993., dok je dostava šest sustava bespilotnih letjelica Night Intruder 300 južnokorejskim snagama obavljena tijekom 2004. godine.

Letjelica je primarno namijenjena za izviđanje i nadzor iz zraka, odnosno može se rabiti i pri *search and rescue* zadacima.

Svaki poj-

edini sustav obuhvaća uz samu letjelicu i zamašnu upravljačku postaju dometa do 200 km, zemaljski data terminal, sustav za lansiranje i prihvat letjelice. Raspon krila letjelice je 6,4 m, dok težina prazne letjelice iznosi 215 kg uz mogućnost nošenja „korisnog“ tereta (odnosno paketa elektrooptičke senzorske opreme) do 45 kg. Letjelicu su zajednički razvijale agencija ADD (Agency for Defence Development) i tvrtka KAI (Korea Aerospace Industries Ltd), koje zasad nisu iznosile u javnost cijenu razvoja Intrudera, odnosno njegovu jediničnu prodajnu cijenu.

Uz Night Intrudera 300, na nedavno održanom „Seoul Air Show 2005“ tvrtka KARI (Korea Aerospace Research Institute) javnosti je predstavila i mock-up prve južnokorejske



tiltrotorske bespilotne letjelice Smart UAV. Razvoj Smarta počeo je tijekom 2002., i dosad je u njegov program južnokorejska vlada utrošila 120 milijuna američkih dolara. Prvi prototip trebao bi završen do 2008. kada bi trebao biti obavljen i prvi probni let Smarta, dok se njegovo uvođenje u inicijalnu operativnu uporabu očekuje tijekom 2011. godine. Diametar Smarta trebao bi biti 5 m, dok bi maksimalna težina pri polijetanju iznosila 950 kg uz mogućnost nošenja „korisnog“ tereta od 100 kg. Maksimalna brzina koju bi trebao postići je 500 km/h, uz mogućnost boravka u zraku do 5 sati.

I. SKENDEROVIĆ





Budućnost Vojnog stožera Europske unije

Vojni stožer Europske unije (EUMS) provodi rano upozorenje, strateško planiranje i procjenu situacije. Pošto Europska unija vodi svoju treću vojnu operaciju, EUMS je postao ključni igrač u razvoju europske sigurnosne i obrambene politike

Jean-Paul PERRUICHE, Generalni direktor Vojnog stožera Europske unije

Četiri godine nakon osnivanja, Vojni stožer Europske unije (EUMS) sve više je posvećen dinamičkom razvoju Politike europske sigurnosti i obrane (ESDP). Ovo je skladu s europskom strategijom sigurnosti i pokazuje kako EUMS postaje sposobniji, aktivniji i koherentniji u traženju bolje integracije s civilnim partnerima.

Radni alat

U pripremi zahtjeva za nadolazeće godine, časnički i civilni personal EUMS-a će porasti za oko jednu trećinu, od 148 na oko 200 tijekom ove godine. Razvoj je rezultat brzog rasta operativnih aktivnosti Europske unije i osnutka Civilno-vojne ćelije za planiranje u sklopu EUMS-a u siječnju 2005.

Kako bi osiguralo političku kontrolu i strateško vođenje u krizi,

Europsko vijeće (Nica, prosinac 2000.) odlučilo je uspostaviti nove stalne političke i vojne strukture u sklopu Vijeća Europske unije.

Nove strukture su:

- Politički i sigurnosni odbor (PSC),
- Vojni odbor Europske unije (EUMC), i
- Vojni stožer Europske unije (EUMS) sastavljen od vojnih i civilnih stručnjaka koji su zemalje članice rasporedile u Tajništvo vijeća.

Politički i sigurnosni odbor (PSC) djeluje na razini veleposlanika kao pripremno tijelo za Vijeće Europske unije. Njegove glavne funkcije su praćenje međunarodne situacije i pomaganje pri definiranju politika u sklopu Zajedničke vanjske i sigurnosne politike (CFSP), uključujući ESDP. On priprema koherentan odgovor Europske unije na krizu i

provodi političku kontrolu i strateško vođenje.

Vojni odbor Europske unije (EUMC) je najviše vojno tijelo u sklopu Savjeta. Sastavljeno je od načelnika glavnih stožera zemalja članica koje redovito predstavljaju stalni vojni predstavnici. EUMC daje PSC-u savjete i preporuke o svim vojnim pitanjima unutar Europske unije. Slično kao EUMC, PSC dobiva savjete od Odbora za civilne aspekte upravljanja krizom (CIVCOM). Taj odbor daje informacije, sastavlja preporuke i daje svoje mišljenje PSC-u o civilnim aspektima upravljanja krizom. ■

Tekst je objavljen u sklopu suradnje udruženja europskih vojnih novinara EMPA, preneseno iz EuroFuture - Autumn 2005

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*



Oni su zatresli metropolu

Tijekom mjeseca srpnja ove godine, centar Londona se u dva navrata našao ciljem niza koordiniranih terorističkih napada - prvi put 7. te ponovno 21. srpnja. Uza sve mjere sigurnosti, napadači su se uspješno infiltrirali u tamošnje sustave javnoga prijevoza te detonirali bombe koje su donijeli sa sobom u naprtnjačama

Igor TABAK

Prvi niz napada sastojao se od četiri eksplozivne naprave koje su detonirale u cijelosti, dok je drugi niz bio zamišljen s pet eksplozivnih naprava. Četiri od njih su doista i detonirane, iako nisu eksplodirale u cijelosti, dok je peta naprava nađena na zapadu Londona, u zelenilu jednog od gradskih parkova, gdje ju je nesuđeni bombaša odbacio. Osim pričinjenja velike materijalne štete, prvi je niz napada odnio živote 56 (od toga i 4 bombaša) te ranio više od 700 osoba, dok je drugi, zahvaljujući praktičnome zatajenju eksplozivnih naprava, prošao bez ljudskih žrtava.

Osim po uspješnosti samog izvođenja, dva niza londonskih napada

se razlikuju i po čitavome nizu dodatnih elemenata. Jednu od osnovnih razlika predstavlja i profil njihovih počinitelja. Naime, prema ostacima pronađenim na poprištima prvoga niza eksplozija, onog od 7. srpnja, te zasnovano na dojavi brižnih roditelja jednoga od njih, brzo su identificirane četiri osobe koje su donijele bombe u vlakove podzemne željeznice i gradski autobus. Hasib Mir Hussain, Shahzad Tanweer i Mohammed Sidique Khan bili su britanski državljani, djeca pakistanskih useljenika, rođeni i obrazovani u Velikoj Britaniji, dok je Germaine Lindsey bio rođeni Jamajčanin, oženjen Britankom i također nositelj

britanskoga državljanstva.

Postupno su na vidjelo dolazile pojediniosti što upućuju na dugotrajno i pažljivo planiranje napada. U medijima se spominju tragovi koje su u prosincu 2004. godine saudijske službe sigurnosti predale svojim britanskim kolegama. Naime, ondje se od uhićenih islamista saznalo o prikupljanju novca u Zaljevskim zemljama za veliki napad na London. Pritom je ustvrđeno kako se za to namjeravaju koristiti eksplozivom te kako će barem netko od četiri počinitelja biti Britanac. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr



Razriješene kontroverze oko japanskog nosača zrakoplova

Pripremio Igor Spicijarić

Tijekom prošle godine japanske samoobrambene snage (JSDF - Japan's Self-Defence Force) bile su izložene žestokoj kritici kako namjerno obmanjuju političare, porezne obveznike i svoje susjede objavljivanjem netočnih podataka i crteža nove klase ratnog broda označenog kao DDH razarač - nosač letjelica. Na inzistiranje članova opozicije u donjem domu japanskog parlamenta i ta je nedoumica razjašnjena početkom ove godine

Bezuvjetnom kapitulacijom carskog Japana skršena je moć militarističkih krugova koji su "zemlju izlazećeg sunca" pretvorili u osvajača koji je raspolagao golemim i snažnim ratnim snagama. Osnovna snaga koja je omogućila takvu ekspanziju bila je carska ratna mornarica.

U Japanu su vrlo rano shvatili kakvu stratešku važnost imaju nosači zrakoplova pa su u II. svjetski rat ušli s nekoliko nosača zrakoplova i spremni, za razliku od svojih saveznika Njemačke i Italije koji to nisu na vrijeme spoznali. Upravo

zbog toga njihovi nosači zrakoplova Graff Zeppelin i Aqilla nikada nisu postali operativni. Nasuprot njima, Japan je stekao veliko iskustvo u konstrukciji, izgradnji, uporabi i održavanju nosača zrakoplova.

Zbog straha od mogućeg uskrnuća japanskog militarizma i ograničavanjem vojne moći u budućnosti, Saveznici su dopustili Japanu održavanje samoobrambenih snaga ograničenog obima uz ograničeno financijsko izdvajanje. Također im je bilo zabranjeno posjedovanje ofenzivnog naoružanja. Još i danas su na snazi zabrane koje ne dopuštaju Japanu posjedovanje interkontinentalnih raketnih projektila (ICBM), strateških bombardera dugog doleta i ofenzivnih nosača zrakoplova.

U članku br. 9 japanskog ustava zapisano je da Japan "ima pravo poduzimati vojne napore u samoobrambenom smjeru". Kako se Hlad-

ni rat i trka u naoružavanju sve više zahuktavala bilo je očito da će SAD-u na Dalekom istoku biti potreban snažan saveznik. Zbog toga se Japanu na određeni način dopuštalo da se "kontrolirano naoružava". Druga svjetska ekonomija mogla je podmiriti kupovinu i domaću proizvodnju moderne vojne tehnologije. Zahvaljujući takvom stanju stvari Japan je uspio u posljednjih tridesetak godina izgraditi vrlo snažne ali i vrlo moderne oružane snage. Takva ocjena se posebno može dati za japansku ratnu mornaricu koju mnogi zapadni vojni stručnjaci i pored toga što ne raspolaže nuklearnim kapacitetima stavljaju na drugo mjesto u svijetu - odmah iza američke ratne mornarice. ■

Odabrana inačica japanskog DDH razarača



Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr



Tajvanski razarači klase Chao Yang

Razarači klase Chao Yang dobar su primjer kako se promišljenim modernizacijama i brodovi stari četrdeset i pet godina mogu osposobiti za učinkovito borbena djelovanje

Siniša RADAKOVIĆ

Naglo jačanje kineskih oružanih snaga u zadnjih deset godina, posebice kineske ratne mornarice, potaknulo je i druge države te regije da počnu jačati svoje vojne potencijale. Jačanje kineskih zračnih i pomorskih snaga osobito je zabrinulo Tajvan, koji je do sada svoju sigurnost, između ostaloga, temeljio i na tehnološkoj superiornosti svojih vojnih snaga. Zbog toga se Tajpej odlučio obratiti svojoj najvećoj saveznicu Sjedinjenim Američkim Državama kako bi tamo nabavio suvremeno oružje koje će ponovno uspostaviti ravnotežu. Prvi opipljivi rezultat tih nastojanja je nabavka četiri razarača klase Kidd namijenjena protuzračnoj obrani. Ti će razarači zamijeniti sedam zastarjelih i nedavno otpisanih razarača klase Chao Yang, koji su ustvari temeljito rekonstruirani i modernizirani američki razarači iz II. svjetskog rata klase Gearing.

Klasa Gearing

Klasa Gearing projektirana je još tijekom II. svjetskog rata kao osnovni brod američke ratne mornarice

namijenjen bliskoj zaštiti nosača zrakoplova, prije svega od napada iz zraka. Nastala je na osnovama klase Allen M. Sumner, koja se nije pokazala najuspješnijom, ponajviše zbog premale autonomije i nemogućnosti praćenja nosača zrakoplova tijekom njihovog djelovanja na prostranstvima Pacifika. Zbog toga je na prijedlog admirala Kinga odlučeno da se napravi nova klasa razarača, ali tako da se klasi Sumner doda sekcija trupa dužine 14 stopa (4,27 m). U tu sekciju projektanti su stavili dodatne spremnike za gorivo zapremine 160 tona i time povećali autonomiju plovidbe za čak 30 posto. Na taj su način dobiveni razarači standardne istisnine 2637 tona (pune 3340 tona). Maksimalna im je brzina bila 34,5 čvorova, što je bilo dovoljno za praćenje nosača zrakoplova. Pri brzini krstarenja od 20 čvorova doplov im je bio 4380 nautičkih milja.

S ukupno 98 brodova primljenih u operativnu službu, razarači klase Gearing su postali najbrojniji ratni brodovi američke ratne mornarice svih vremena. Bilo bi ih i više da

gradnja mnogih nije otkazana nakon završetka rata, a neki su razrezani na navozima u visokom stupnju dovršenosti. Brz razvoj pomorske tehnologije koji je uslijedio krajem četrdesetih i osobito tijekom pedesetih godina prošlog stoljeća uzrokovao je da američka ratna mornarica za svoje razarače klase Gearing razvije više modela modernizacije nazvanih Fleet Rehabilitation and Modernization (FRAM). Kroz ukupno tri takva programa razarači klase Gearing postupno su svoje mnogobrojno topničko oružje zamijenili raketnim lanserima protupodmorničkih vođenih projektila ASROC i torpednim uređajima za vođena protupodmornička torpeda. Na krmenom dijelu broda našlo se prostora i za ugradnju hangara za laki helikopter. Brodovi su opremljeni i suvremenim radarskim i sonarnim sustavima. Tako opremljeni razarači klase Gearing bili su namijenjeni protupodmorničkoj borbi. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr*

Opsada grada u suvremenom ratovanju (III)

Beirut 1982.

Munjevita izraelska invazija Libanona sredinom lipnja 1982. dovela je izraelske tenkove do predgrađa glavnog libanonskog grada Beiruta, gdje je u njegovom zapadnom dijelu opkoljeno desetak tisuća palestinskih boraca i sirijskih vojnika. Uz američko posredovanje nakon 88 dana opsade razriješana je kriza povlačenjem palestinskih boraca i dolaskom međunarodnih snaga na njihovo mjesto, no time ni izbliza nije bio završen libanonski građanski rat

— Hrvoje BARBERIĆ —

Dugo razdoblje političkih napetosti u Libanonu kulminiralo je u ožujku 1975. izbijanjem građanskog rata. Središnja vlast je prestala funkcionirati, a zemlja je podijeljena na područja pod nadzorom različitih kršćanskih, sunitskih i šiitskih milicija te Druza i boraca PLO-a, zapletenih u mrežu savezništava i međusobnih neprijateljstava. Podjela nije zaobišla ni glavni grad Beirut koji je podijeljen na istočni dio pod nadzorom kršćanskih milicija i na zapadni dio grada koji je bio pod nadzorom muslimanskih snaga, dok je poslovno središte grada postalo ničija zemlja. U razmjerno kratkom razdoblju Beirut je od sredozemnog grada, kulturnog i gospodarskog središta regije, bio pretvoren u poprište teških borbi. U lipnju 1976. na poziv libanonskog predsjednika Franyeha u rat na strani kršćanskih milicija ušla je Sirija. Dvadeset tisuća sirijskih vojnika prelazi granicu, zaposjeda dolinu Bekaa, napada muslimanske milicije i PLO te do jeseni preuzima nadzor nad polovicom zemlje. Dobri odnosi kršćanskih falangista i Sirije trajali su do ljeta 1978., da bi se nakon napada na obitelj bivšeg predsjednika Franyeha, iza kojeg su stajali falangisti, Sirija okrenula protiv kršćanskih milicija. Osim Sirije, pomoć kršćanskim mili-

cijama pružao je i Izrael, koji je falangistima slao oružje i provodio pomorsku blokadu libanonske obale. U ožujku 1978. izraelska je vojska prvi put prodrla na jug Libanona, uništila palestinske baze i potjerala gerilce PLO-a prema sjeveru. Izrael se povukao iz Libanona u lipnju 1978..

Početak osamdesetih godina u Izraelu je na vlasti bio desno orijentirani Likud Menachema Begina, koji je zagovarao politiku čvrste ruke prema arapskim susjedima. Koristeći kao povod palestinski pokušaj atentata na izraelskog veleposlanika u Velikoj Britaniji, Izrael je bombardirao uporišta PLO-a u Libanonu te 6. lipnja 1982. poduzeo novu kopnenu invaziju juga Libanona. U operaciji pod nazivom Mir za Galileju izraelske vojne kolone napredovale su prema sjeveru uništavajući palestinska uporišta. Izraelska invazija 1982. godine u pogledu angažiranih snaga bila je znatno opsežnija od prve invazije 1978. te su već peti dan od početka invazije Izraelci nadzirali trećinu libanonskog teritorija. Brzi prodor izraelskih oklopnih snaga kombiniran helikopterskim i amfibijskim desantima u pozadini izraelsku je vojsku već sredinom lipnja doveo do vrata glavnog libanonskog grada Beiruta, gdje je u njegovom zapadnom dijelu ostalo u okruženju nekoliko tisuća palestinskih boraca i sirijskih vojnika.

Suradnja izraelske vojske i kršćanskih milicija

Izraelske snage su 13. lipnja 1982. stigle do Beiruta i zauzele istočno predgrađe Baabdu. Od 14. lipnja počele su borbe za zauzimanje uzvisina iznad grada, koje su potrajale do 26.



Izraelski tenkovi na ulicama Beiruta

lipnja. Osvajanje visova iznad Beiruta omogućilo je Izraelcima vizualni nadzor nad cijelim gradom i istodobno presjeklo veze opkoljenih Palestinaca u zapadnom Beirutu sa savezničkim snagama u dolini Bekaa i ostatku Libanona. Konačno se 1. srpnja zapadni dio grada našao u potpunom okruženju izraelskih snaga, koje opkoljeno područje bombardiraju topničkom vatrom. Opkoljeno područje je s dvije strane bilo zatvoreno morem, dok je liniju koja se protezala od rubova zračne luke na jugu do luke na sjeveru grada stezala izraelska vojska. Izraelci su zatvorili struju i vodu opkoljenom području, da bi na pritisak međunarodne javnosti 7. srpnja opskrba ipak bila obnovljena. Procjenjuje se da je tijekom borbi u zapadnom Beirutu ostalo zatočeno između 350 i 500 tisuća civila. Iako većina stanovnika zapadnog Beiruta nije bila oduševljena palestinskom vojnom nazočnošću, njihov stav prema Izraelu generalno se može ocijeniti kao neutralan te izraelska vojska tijekom borbi od njih nije mogla očekivati izravnu potporu.

Izraelska je vojska 13. srpnja izvela probni napad na beirutsku zračnu luku, koji je bio odbijen uz nekoliko uni-



Izraelski vojnici nisu bili naviknuti na urbano ratovanje



■ *Arafat u obilasku pogođenog sveučilišta, 2. kolovoza 1982.*

štenih oklopnih vozila. Naime, Izraelci nisu bili pripremljeni za urbano ratovanje jer je većina izraelskih postrojbi pred Beirutom bila oklopna ili mehanizirana, s malim brojem klasičnih pješadijskih postrojbi. Izravni napad na grad u pravilu je implicirao i velike izraelske vojne žrtve, koje bi izraelska javnost i birači teško prihvatili. Osim toga, izraelsko je vodstvo bilo svjesno da vojno zaposjedanje glavnoga grada jedne arapske države nosi i krupne političke posljedice, a protezanje opsade na dugo razdoblje će donijeti palestinskom pitanju neželjenu pozornost u inozemstvu. Izraelska vojska je kontinuirano držala zapadni Beirut pod snažnom zračnom, pomorskom i topničkom vatrom. U više navrata pokušani su atentati na palestinske dužnosnike preciznim bombardiranjem iz zraka. Tako su u više navrata Yasser Arafat i nekoliko njegovih najbližih suradnika bili mete izraelskih bombi, koje su izbjegli za samo nekoliko minuta. Iako je PLO pretrpio velike žrtve tijekom opsade i bio u znatnoj mjeri oslabljen napadima, politička šteta u međunarodnoj zajednici nanosena Izraelu bila je daleko veća od dobitka koju je ostvario opsadom Beiruta. Izraelske granate su ubile velik broj civila koji nisu imali veze s PLO-om, zbog čega je Tel Aviv trpio velike kritike u inozemstvu.

Kratko primirje koje je trajalo između 13. i 21. srpnja obje su strane iskoristile za konsolidaciju. Izraelska je vojska posebno snažno bombardirala Beirut između 4. i 12. kolovoza, kada je grad bio doslovno u plamenu. Topnički na-

padi su bili uvertira u dugo očekivani masovni izraelski napad koji je počeo 4. kolovoza i koji je na četiri mjesta probio palestinsku obranu. Najuspješniji izraelski prodor bio je na jugu grada, gdje je zaprijetio kako će ugroziti i samo sjedište PLO-a. Nakon početnog uspjeha izraelska je vojska zastala samo da bi 9. kolovoza obnovila napade koji su kulminirali 12. kolovoza snažnim zračnim i topničkim udarima, koji su i među beirutskim civilima odnijeli više stotina života.

Svršetak opsade

Istodobno s trajanjem borbi, uz američko posredovanje počeli su pregovori između predstavnika PLO-a i izraelske strane u kojima je odlučujuću posredničku ulogu igrao posebni izaslanik Sjedinjenih Američkih Država, Phillip Habib. Vođa PLO-a Arafat odbijao je odstupiti, prijeteći borbom do posljednjeg čovjeka i pretvaranjem Beiruta u novi Staljingrad. Naposljetku je 12. kolovoza, u jeku najtežih izraelskih napada, Arafat pristao povući PLO iz Beiruta u zamjenu za prekid borbi, pod uvjetom da u zemlji budu razmještene međunarodne mirovne snage koje trebaju zaštititi Palestince koji ostaju u Libanonu. Važan korak ka postizanju trajnog primirja bilo je pristajanje Sirije i Tunisa da prihvate borbe PLO-a.

Dana 21. kolovoza 1982. u Libanon je stiglo prvih 350 francuskih vojnika iz međunarodnog vojnog kontingenta, a sljedećih dana je stigao i ostatak međunarodnih snaga. Palestinsko povlačenje iz zapadnog Beiruta bilo je završeno 1. rujna te je oko 10 600 palestinskih gerilaca i 3600 sirijskih vojnika bilo evakuirano iz grada u Tunis i Siriju, a Yasser Arafat odlazi u izgnanstvo u Tunis. No, nekoliko tisuća gerilaca PLO-a koji su držali položaje na drugim dijelovima zemlje ipak je ostalo u Libanonu pod zaštitom sirijske vojske na području doline Bekaa. Nakon što je povlačenje PLO-a iz Beiruta dovršeno, međunarodne snage su se 10. rujna počele razmještati iz središta Beiruta u baze na rubovima grada.

Izraelska opsada Beiruta je i u vojnom i u političkom smislu bila uspjeh. Iako PLO nije bio vojno uništen, njegova evakuacija je znatno oslabila pri-



■ *Američki i francuski vojnici nadgledaju evakuaciju boraca PLO-a iz Beiruta*

tisak na Izrael i prekogranične upade. Dana 26. rujna 1982. počelo je i izraelsko povlačenje iz Beiruta, da bi se 1985. izraelska vojska povukla na jug Libanona, a u potpunosti se povukla iz zemlje tek 2000. godine. Međutim, libanonski građanski rat još uvijek je bio daleko od završetka - 14. rujna 1982. ubijen je libanonski predsjednik Bashir Gemayel, a dva dana kasnije neslavno je propala i preuzeta obveza međunarodne zajednice da zaštiti palestinske civile u beirutskim izbjegličkim kampovima. Naime, u palestinske logore Sabra i Shatila, koje su izraelske snage držale u okruženju, pušteno je 300 naoružanih falangista pod zapovijedanjem bliskog Gemayelovog suradnika Eliea Hobeike sa zadaćom hvatanja preostalih boraca PLO-a, za koje se pretpostavljalo da se kriju među izbjeglicama. Međutim, falangisti su počinili masovne egzekucije palestinskih civila u kojima je tijekom dva dana ubijeno više od tisuću Palestinaca. Međunarodni vojni kontingent poslan u ljeto 1982. također nije bio pošteđen napada. Nakon što je u travnju 1983. u samoubilačkom napadu uništena američka ambasada u Beirutu, u listopadu iste godine simultano su napadnuti glavni stožeri američkih i francuskih snaga u Beirutu, pri čemu je ubijeno gotovo tri stotine vojnika. Serija terorističkih napada na međunarodne ciljeve izravno je vodila i do povlačenja američkih, britanskih i talijanskih vojnika iz Libanona u veljači 1984., iza kojih je nekoliko mjeseci kasnije uslijedilo i francusko povlačenje. Libanonski građanski rat nastavio se sljedećih šest godina i tek je potpisivanje sporazuma u saudijskom gradu Taifu u listopadu 1989. označilo završetak rata. ■

hrvoje.barberic@zg.htnet.hr

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*



Pokolj u palestinskim izbjegličkim kampovima Sabra i Shatila

Richard Overy: "Diktatori"; Leycester Coltman: "Stvarni Fidel Castro", Naklada Ljevak, Zagreb, 2005.

Historiografskih i biografskih, pa i socioloških te politoloških djela koja se bave "likom i djelom" dvojice diktatora, Hitlera i Staljina, u hrvatskom i svjetskom izdavaštvu sigurno ne nedostaje. No, naslov britanskog povjesničara i akademika Richarda Overyja *Diktatori* i tom je velikom broju donio jednu novu kvalitetu. Ovdje nije riječ o klasičnim biografijama Hitlera i Staljina, nego o širokoj i podrobnoj analizi dva režima koji su oni utjelovljivali. O tome kako je ta analiza provedena govore riječi hrvatskog povjesničara Tvrtka Jakovine, koji je djelo nazvao "historiografskim čudom".

Stvarni Fidel Castro prva je biografija kubanskog vođe prevedena na hrvatski jezik. Već ta činjenica knjigu kod nas čini velikom novošću. Inače, dovoljno je reći da je (na žalost, pokojni) autor Leycester Coltman tijekom svoje diplomatske karijere bio načelnik Odjela za Latinsku Ameriku u britanskom Ministarstvu vanjskih poslova krajem osamdesetih, a zatim i veleposlanik na Kubi od 1991. do 1994. Dakle, historiografski talent autora bio je i te kako potkrijepljen njegovom informiranosti i znanjem, čiji je velik dio stekao "iz prve ruke". Zahvaljujući i tome, "pružio nam je rijetku privilegiju - objektivnog pogleda na Castra".

Domagoj VLAHOVIĆ



2. prosinca 1703. Rođen Ferdinand Konščak



Jedan od najpoznatijih hrvatskih istraživača, kartografa i misionara Ferdinand Konščak rođen je 2. prosinca 1703. u Varaždinu. Pristupivši isusovačkom redu otišao je u Ameriku, gdje se posvetio misionarskom radu u Donjoj Kaliforniji (današnjem Meksiku).

Tamo je postao poglavar misije u kojoj je sagradio crkvu, a zatim je krenuo u osnivanje novih misija te gradnju nasipa i kanala za navodnjavanje. Poduzimao je ekspedicije kojima je istraživao neznana područja poluotoka, te je dokazao da Donja Kalifornija nije otok nego poluotok. Još za života objavljeni su mu dnevnički ekspedicija, a njegovi zemljovidni zaljeva i poluotoka bili su vrlo popularni i, u ono doba, često precrtavani. Zbog toga se Ferdinand Konščak smatra jednim od najvažnijih misionara na zapadnoj obali Sjeverne Amerike i najvećim starijim istraživačem Donje Kalifornije. Jedno otočje na sjeveru Kalifornijskog zaljeva i danas nosi njegovo ime - Consag Rocas. Umro je 10. rujna 1759. u San Ignaciju u Kaliforniji.

2. prosinca 1805. Bitka kod Austerlitz



Nakon sjajnih pobjeda i osvajanja Beča, tijekom 1805. Napoleon se našao u teškom vojnom položaju. Njegovi su se neprijatelji žurili zadati mu odlučujući poraz. Ruska je vojska na-

dirala preko Češke, pruska preko Njemačke, austrijska iz Italije. Nasuprot Napoleonu, koji je imao 140 tisuća umornih boraca, protunapoleonska koalicija skupila je dvostruko više vojnika. U tom kritičnom položaju bilo je najopasnije dopustiti spajanje savezničkih armija pa je zato Napoleon odlučio svakog neprijatelja tući pojedinačno. Skupivši svoje snage, Napoleon je krenuo u susret najvećoj, udruženoj rusko-austrijskoj vojsci, u Češku. Za bojište je odabrana prostrana ravnica pored gradića Austerlitz, u vojno-strateškom smislu glavna točka tog bojišta. Francuski generali savjetovali su Napoleonu da prvi zauzme Pracenske visove, uzvisinu nad dolinom, ali je Napoleon odlučio drukčije: "... Kad bih tu na Pracenskim visovima sačekao neprijatelja, to bi bila obična bitka. Ali ako dopustim neprijatelju da me tuče u ravnici i u sljepilu pobjede napusti Pracenske visove i jurne na nas u ravnici, tada ćemo svim raspoloživim snagama preko slobodnih Pracenskih visova jurnuti na njega i tući ga makar imao tri stotine tisuća vojnika". Napoleonova predviđanja potpuno su se obistinila - neprijatelj je upao u njegovu taktičku klopku i poraz je bio strašan. Kad su Rusi i Austrijanci povlačili dijelove svojih postrojbi preko zaleđenog Saćenskog jezera, Napoleon je okrenuo topovsku paljbu na jezero te se u njegovoj hladnoj vodi utopilo više od 20 tisuća vojnika. Na kraju samo jednog krvavog zimskog dana, 2. prosinca 1805., Napoleonovi protivnici izgubili su trideset tisuća vojnika i gotovo sve prateće postrojbe. Bitka kod Austerlitz bila je jedna od najvećih Napoleonovih pobjeda. Austerlitz je bio i ostao čudo strategije, najjači dokaz njegova nenadmašnog ratničkog genija.

Leon RIZMAUL

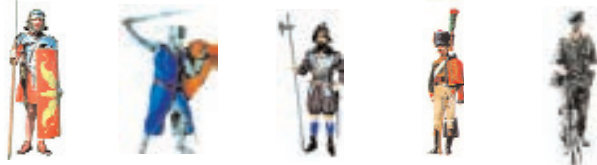
FILMOTEKA

Druga revija dokumentarnog filma "Gordan Lederer"

• održana od 25. do 27. studenoga u Hrvatskoj Kostajnici

Druga revija dokumentarnog filma povijesno-arheološke tematike, posvećena tragično preminulom snimatelju Hrvatske televizije Gordanu Ledereru, ove je godine okupila desetak autora, uglavnom djelatnika Dokumentarnog programa Hrvatske televizije. U širokom spektru tema, osim povijesnih dokumentaraca i ove je godine naglasak stavljen na Domovinski rat. Reviju je 25. studenoga otvorio Ledererov prijatelj i kolega, snimatelj Dražen Šimić. Prvu večer prikazana je serija dokumentarnih snimaka Gordana Lederera i Dražena Šimića, koji su pod naslovom *Hodologija* pokazali tada novi način "skitanja" i snimanja običaja, povijesnih činjenica i legendi u Hrvatskoj. Nakon *Retrospektive*, koju je priredio Pavle Vranjican, uslijedila je 15-minutna povijesna razglednica Hrvatske Kostajnice koju je tijekom godine snimala Ljiljana Mandić. Film je premijerno prikazan, iz montaže je izašao samo nekoliko dana prije, a ovo je prvi put da je u dokumentarcu prikazana povijest grada na Uni. Drugi i treći dan prikazan je niz zanimljivih dokumentaraca iz Domovinskog rata ili povijesne tematike, a sve je završilo najboljim ovogodišnjim hrvatskim igranim filmom *Što je Iva snimila 21. listopada 2003.* Ulaz na sve projekcije bio je besplatan, a filmovi su prikazivani u kinodvorani Pučkog otvorenog učilišta u Hrvatskoj Kostajnici. Na žalost, cijelu je reviju obilježila vrlo slaba posjećenost, a većinu posjetitelja činili su stariji od trideset, što pokazuje kroničnu nezainteresiranost mladih za kulturne događaje. Nadam se da ti problemi neće pokolebati organizatore te da će ustrajati na ovoj vrijednoj filmskoj manifestaciji i dogodine ostvariti cilj, da Revija preraste u Festival dokumentarnih filmova.

Leon RIZMAUL



Njemačke kolonijalne snage



Područje **Jugozapadne Afrike** Nijemci su kolonizirali još 1884. godine, ali 1915. okupirale su ga snage **Južne Afrike**, kasnije **Južnoafričke Republike**. Samo četiri godine kasnije postalo je mandatsno područje tadašnje **Lige naroda**, a u praksi bilo je podvrgnuto administraciji Južnoafričke unije,

koja će ga trideset godina poslije jednostavno pripojiti, no taj čin u međunarodnim razmjerima nikad nitko neće priznati. Štoviše, **Ujedinjeni narodi** su godine 1966. Južnoafričkoj Republici oduzeli povjereni joj mandat, a dvije godine kasnije zemlju nazvali **Namibija**. Riječ je o zemlji koja jedva da ima više od milijun stanovnika, a glavni joj je grad **Windhoek**. Njemački vojnici, koji su početkom prošlog stoljeća služili u njemu i oko njega, nosili su posebno skrojene odore, koje su trebale biti i praktične i dotjerane, istodobno prilagođene klimatskim prilikama zemlje u kojoj sunce nemilice prži. U tom smislu, odore su bile kaki boje, a ogrtači uvijek na jedno-redno kopčanje. Da je riječ o kolonijalnim postrojbama, najbolje se vidjelo po pokrivalima za glavu. Naime, dio vojnika nosio je iste kape kao što su nosili i vojnici u matičnoj zemlji, iako u drugoj boji, ali mnogi su časnici nosili tipične šešire s obodom podignutim na desnoj strani, uvelike nalik šeširima koji su i danas popularni u **Australiji**, bez obzira na to je li riječ o dijelu odore ili pak o predmetu za civilnu uporabu. I na tim se odorama Nijemci nisu odrekli tipičnih i lako prepoznatljivih dodataka na manšetama i ovratnicima koji svoje korijene vuku još iz stotinjak godina starijih pruskih odora, baš kao ni sjajnih i krutih pruskih čizama. Isto tako, trubači su i u Jugozapadnoj Africi nosili epoletama nalik bijelo-plavi amblem na oba ramena.

Časnici su oznake činova nosili u obliku pletenih epoleta, iako su neke specijalnosti bile naznačene i epoletama koje su jako podsjećale na epolete koje su i danas lako prepoznatljiva odrednica odora ruskih oficira, dok su dočasnici oznake nosili u obliku srebrnih pruga savijenih pod pravim kutom. Zanimljivo je da se upravo po vojničkim kapama, odnosno po boji središnjeg dijela, moglo točno ustanoviti o kojoj je postrojbi ili o kakvoj vojnoj službi riječ: postrojbe Jugozapadne Afrike nosile su tirkiznu, **istočne Afrike** bijelu, a **Kameruna** i **Toga** crvenu boju. I sanitetsko osoblje i administrativci nosili su plavu boju, ali prvi sa crvenim, a drugi s bijelim obrubom.

Jurica MILETIĆ

www.heckler-koch.de



Službena stranica jednog od najpoznatijih svjetskih proizvođača oružja svakako će oduševiti ljubitelje naoružanja. Iako je riječ o njemačkom siteu, naravno, već na uvodnoj stranici postoji link prema engleskom, a ako vas zanima što se radi u **Heckler-Kochovoj** podružnici u **SAD-u**, tad upišite URL www.heckler-koch-usa.com. Aktualne stranice tvrtke su nedavno redizajnirane i nude dosta novosti. Jedna od njih je i link **Products** s podlinkovima **Self-loading pistols**, **Submachine guns**, **Machine guns**, **Assault rifles** i **Special purpose weapons**, na čijim se podstranicama mogu vidjeti svi proizvodi tvrtke. Naravno, uz fotografiju su objavljeni i tehnički podaci naoružanja. Američke stranice izgledom su potpuno drukčije od onih iz matične tvrtke, no, sadržajno su relativno slične, uz logično zadovoljavanje nekih preokooceanskih kriterija. Site slavnog proizvođača oružja, čija sredstva možemo vidjeti u gotovo svim akcijskim filmovima, svakako je zanimljiv i pregledan. Ljubitelji osobnog naoružanja doista imaju što vidjeti i pročitati na njemu.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio M. GALIĆ

1. Tenk **Leopard 2** ima top kalibra:

- A 105 mm
- B 120 mm
- C 125 mm



2. Tenk **C1 Ariete** proizvodi se u:

- A Austriji
- B Mađarskoj
- C Italiji

3. Tenk **M-84** razvijen je na osnovi tenka:

- A T-72
- B T-64
- C T-62



4. Borbena masa tenka **M1A2 Abrams** je:

- A 49 tona
- B 59 tona
- C 69 tona

5. Tenk **Arjun** proizvodi se u:

- A Kini
- B Pakistanu
- C Indiji



Referenca: 10-201-304-475b

AKROBATSKO LETENJE SMATRA SE NAJVIŠOM RAZINOM LETAČKOG UMIJEĆA. KOLIKO JE DNO S JEDNE STRANE IZUZETNO ATRAKTIVNO, TOLIKO JE DNO S DRUGE STRANE IZNIMNO ZAHTEJNO.

SELEKCIJA, OBUKA I PLANIRANJE PROGRAMA ZA DJELOVANJE AKRO GRUPE DUGOTRAJAN JE I SLOŽEN PROCES. A OVAJ FILM PRIKAZUJE ŽELJU, VOLJU I ZNANJE LJUDI KOJIMA JE DO ZRAKOPLOVSTVA STALO, I KOJI SE ZA NJEGA NESEBIČNO ŽRTVUJU.

Odobrava načelnica Službe za odnose s javnošću i informiranje Marijana Klanac
ideja i scenarij članovi akro grupe, Bernard Bartoluci, Igor Skenderović,
montaža Bernard Bartoluci, Igor Skenderović
snimatelji Goran Vlahović, Josip Čolak, Matija Vrduka, Tomo Hubak,
Ivan Lukan, Bernard Bartoluci, Igor Skenderović
stručni suradnik Branko Ilić
odabir glazbe Bernard Bartoluci, Saša Jaković, Igor Skenderović
režija članovi akro grupe, Bernard Bartoluci, Igor Skenderović
DVD authoring Igor Skenderović
dizajn DVD izdanja Miroslav Romić, Igor Skenderović

video produkcija Hrvatsko ratno zrakoplovstvo
Kрила Oluje © 2005 Hrvatsko ratno zrakoplovstvo. Sva prava pridržana
Izdano u nakladi Hrvatskih vojnih glasila



AKRO GRUPE HRVATSKOG RATNOG ZRAKOPLOVSTVA KRILA OLUJE



AKRO GRUPE
HRVATSKOG RATNOG ZRAKOPLOVSTVA

KRILA OLUJE



“ZA VEČINU LJUDI, NEBO JE LIMIT.
ZA ONE KOJI VOLE ZRAKOPLOVSTVO ...
... NEBO JE DOM.”

Spot

KRILA OLUJE

akro grupe HRZ-a na

www.morh.hr/akrogrupa